

The image shows the exterior of a modern building at night. The building's facade is made of dark panels, and the signage is illuminated. The text "ARBETSFÖRMEDLINGEN" is written in large, white, sans-serif capital letters. Below it, "SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE" is written in smaller, white, sans-serif capital letters. To the left of the text is a green logo consisting of a stylized 'A' shape. The building is lit from below, and there are some trees in the foreground. The sky is dark blue.

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2023

Utvecklingen på arbetsmarknaden 2023–2024

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Arbetsförmedlingen

Författare: Analysavdelningen

Datum: 2023-06-14

Diarienummer: Af-2023/0039 4014

Arbetsförmedlingen analys 2023:8

I rapporten har inkommande statistik beaktats till och med den 7 juni 2023.

Förord

I rapporten *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2023* presenteras Arbetsförmedlingens bedömning för hur arbetsmarknaden utvecklas under 2023–2024 samt vilka utmaningar det medför. I beräkningarna har inkommande statistik beaktats till och med den 7 juni 2023.

Solna 14 juni 2023

Eva Samakovlis
Analysdirektör

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Internationell översikt	6
1.1 Farhågor om en svår vinter har bytts mot ljusare utsikter	6
1.2 Svåra ränteavvägningar och orolig finansmarknad	7
2 Svensk ekonomi	9
2.1 Inflations- och ränteutvecklingen fortsätter dämpa konjunkturen	9
2.1.1 Utvecklingen slår hårt och brett mot hushållen	10
2.1.2 Även näringslivet påverkas men i olika utsträckning	10
2.1.3 Lägre ekonomisk aktivitet	11
3 Utvecklingen på arbetsmarknaden	13
3.1 Fortsatt något lägre efterfrågan på arbetskraft	13
3.2 Indikationer på ökad benägenhet att behålla personal	15
3.3 Svag sysselsättningsutveckling under prognosåren	16
3.4 Näringsgrenarnas utveckling	17
3.5 Brist på arbetskraft med efterfrågade kompetenser	18
4 Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen	22
4.1 Lägsta antalet inskrivna arbetslösa sedan 2009	22
4.2 Arbetslösheten ökar under prognosperioden	22
4.3 Arbetslösheten varierar stort mellan olika län	24
4.4 Ungdomsarbetslösheten vänder upp i en svagare konjunktur	24
4.5 Lägre arbetslöshet bland både inrikes och utrikes födda	25
4.6 Arbetskraften fortsätter att växa tack vare utrikes födda	28
4.7 Svårare situation för arbetslösa med svag konkurrensförmåga	28
4.8 Kärvare arbetsmarknad för arbetslösa med kort utbildning	30
4.9 Långtidsarbetslösheten väntas öka med eftersläpning	31
5 Utmaningar på arbetsmarknaden	34
5.1 Fler långtidsarbetslösa i spåren av konjunkturavmattningen	34
5.2 Fortsatt brist på kompetens	36
6 Fördjupningar	38
6.1 Internationellt svag tillväxt i Sverige 2023	38
6.2 Varför är arbetsmarknaden så stark?	43
7 Bilagor	50
7.1 Bilaga 1. Nyckeltalstabell	50
7.2 Bilaga 2. Arbetsförmedlingens prognoser	51
7.3 Bilaga 3. Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik	54
7.4 Bilaga 4. Mikroekonomi och hamstring av personal	57
7.5 Bilaga 5. Förteckning över fördjupningar	62

Sammanfattning

Konjunkturavmattning i Sverige

Utsikterna för världsekonomin har förbättrats något efter en vinter som inte blev så kall och energikrävande som befarat i Europa. Den ekonomiska tillväxten i världen väntas dock bli historiskt låg. I Sverige är inflationstakten fortsatt hög och det präglar den ekonomiska utvecklingen. Den höga inflationen påverkar hushållen och bidrar till sänkta reallöner med lägre köpkraft som följd. Inflationen har börjat sjunka från toppen i slutet av förra året, men utvecklingen präglas av stor osäkerhet. I Arbetsförmedlingens enkätundersökning under våren 2023 fortsatte efterfrågeindikatorn att sjunka och är nu långt under det historiska medelvärdet.

Stigande arbetslöshet och fler långtidsarbetslösa

Trots det försvagade ekonomiska läget har arbetsmarknaden hittills varit överraskande motståndskraftig. I maj 2023 var antalet inskrivna arbetslösa på den lägsta nivån sedan 2009. De inskrivna arbetslösa som har lämnat för arbete är dock framför allt personer som har minst en avslutad gymnasial utbildning. Under det andra halvåret 2023 bedöms efterfrågan på arbetskraft dämpas och resultera i en svagare sysselsättningstillväxt och en stigande arbetslöshet. I slutet av 2024 bedöms konjunkturen vända uppåt och efterfrågan på arbetskraft åter att öka. Arbetsgivarnas anställningsplaner har sjunkit jämfört med förra vårens höga nivåer. Den minskade efterfrågan på arbetskraft bedöms även få långtidsarbetslösheten att öka med viss eftersläpning. Det innebär att den positiva utvecklingen bryts under prognosperioden och att antalet långtidsarbetslösa stiger till en högre nivå än före pandemin.

Stora obalanser på arbetsmarknaden

Majoriteten av de långtidsarbetslösa bedöms ha en svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden och utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa som varit utan arbete i två år eller mer. Denna grupp av arbetslösa, framför allt de med kort utbildning, riskerar att få en ännu svårare situation på arbetsmarknaden i takt med att kompetenskraven förändras. När konjunkturen försvagas framöver är det centralt att rikta insatser mot personer som riskerar att hamna i långtidsarbetslöshet. Gruppen långtidsarbetslösa har en komplex sammansättning där många har behov av fördjupat stöd anpassat utifrån sina specifika förutsättningar. Arbetet med att minska långtidsarbetslösheten behöver bedrivas inom många olika politikområden och tillsammans av flera olika aktörer. Arbetsförmedlingen har en central roll i arbetet med att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet men kommer inte att klara utmaningen på egen hand. Samtidigt kvarstår stora utmaningar med den utbredda bristen på kompetens. Många arbetslösa saknar de kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar. För att undvika att fler hamnar i långa tider utan arbete och samtidigt säkra kompetensförsörjningen är det nödvändigt att fler arbetslösa tar del av utbildningsinsatser. Det blir därför centralt att underlätta samt att motivera och vägleda fler till utbildning som leder till arbete.

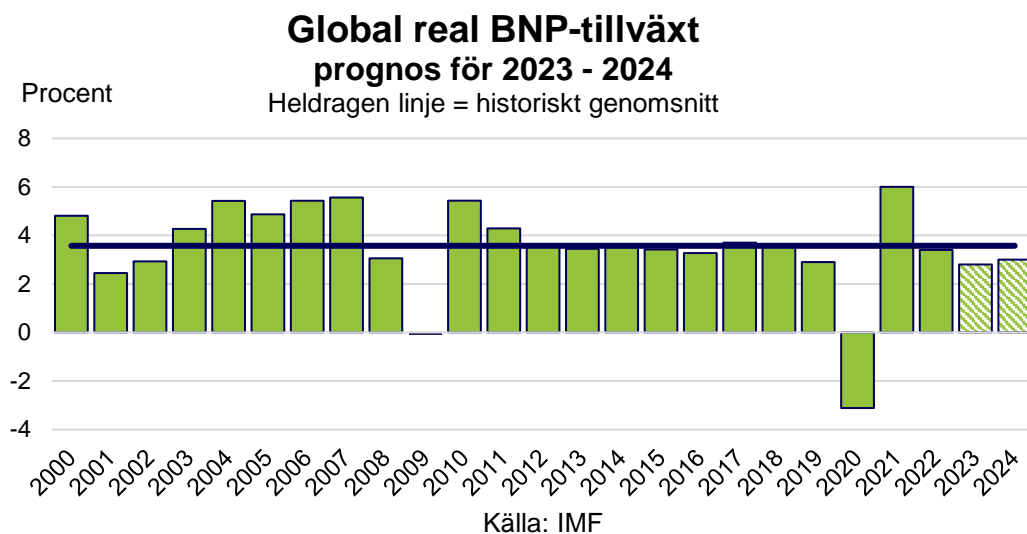
1 Internationell översikt

Utsikterna för världsekonomin har förbättrats något efter en vinter som inte blev så kall och energikrävande som befarat i Europa och under vilken Kina plötsligt övergav sina nolltolleransrestriktioner mot Covid-19. Asien kliver åter fram som draglok för den ekonomiska tillväxten i världen, som dock förblir historiskt låg. Skakigheten på de finansiella marknaderna har hittills inte skapat någon betydande kreditåtstramning och fokus skiftar allt mer mot att mejsla ut en räntesänkingsbana som kan lyfta världskonjunkturen.

1.1 Farhågor om en svår vinter har bytts mot ljusare utsikter

Världsekonomin har så här långt lyckats hantera de ekonomiska risker som uppenbarade sig med den akuta utbudskris som utlöstes efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Europa har klarat sig från de värsta elprisökningar som befarades, med hjälp av såväl återhållsam förbrukning som omdirigerad efterfrågan mot nya energikällor och en varm vinter. Europas regeringar överraskade genom att snabbt få kraftfulla stödåtgärder på plats till hushåll och företag för att kompensera för de höga energipriserna. Under förra året har även de mer generella störningarna av de globala leveranskedjorna, som tog fart efter pandemins restriktioner, sjunkit undan snabbt. Enligt mätningar befinner de sig nu på förpandemiska nivåer. I december övergavs dessutom nolltoleranspolitiken mot Covid-19 i Kina, världens ekonomiska tillväxtmotor under det här seklets första decennier.

Från slutet av förra året har ekonomiska indikatorer visat tydligt förbättrade framtidsutsikter, hos både hushåll och företag och för olika regioner i världen. Ekonomiska utfall har också överraskat positivt under förra årets andra halvår. Enligt den Internationella valutafondens (IMF) senaste prognos (mars) dämpas den globala ekonomiska tillväxten påtagligt i år (+ 2,8 %) jämfört med förra året (+ 3,4 %), för att tillta något under 2024 (+ 3,0 %). Prognosen för 2023 är bara marginellt högre (+ 0,1 procentenheter) än den som IMF släppte i oktober förra året, även om den reviderats upp betydligt för USA, Kina och i mindre utsträckning eurozonen.

1.2 Asien agerar draglok för historiskt svag global ekonomi

Om tillväxtprognosen för 2023 realiseras blir tillväxten i nivå med 2019. Bortsett från år 2020 och 2009 är det den svagaste BNP-tillväxten sen början av millenniet och 1,0 procentenheter lägre än IMF:s prognos från januari förra året. På medellång sikt (fem år) är prognosen för BNP-tillväxten i världen den svagaste på över trettio år. IMF:s prognosticerade tillväxt på fem års sikt har dämpats successivt sedan 2008 och förklaras, förutom kriget i Ukraina, av bland annat en dämpad tillväxtbana för Kina, avtagande världshandel och svagare tillväxt i den globala arbetskraften.

Den dämpade BNP-tillväxten i år tyngs främst av de utvecklade ekonomierna, i synnerhet eurozonen och Storbritannien. Efter att Kinas ekonomi visat tydliga tecken på återhämtning sedan början av det här året ser landet ut att åter axla rollen som tillväxtmotor. Det gäller inte minst för de övriga länderna i Asien, som har särskilt starka band genom handel och turism till den ekonomiska jätten. Kinas BNP-tillväxt förblir dock dämpad jämfört med de senaste decenniernas utveckling och Indien fortsätter att öka sin betydelse som global aktör. Indiens relativa BNP-tillväxt fortsätter att vara klart större än Kinas och ekonomin växte sig förra året större än Storbritanniens. Landet är numera världens femte största ekonomi och enligt Förenta Nationernas beräkningar blev dess befolkning tidigare i år störst i världen.

1.2 Svåra ränteavvägningar och orolig finansmarknad

Efter historiskt höga höjningar av styrräntan sedan förra våren har centralbanker runtom i världen lyckats förankra de långsiktiga inflationsförväntningarna kring samma nivåer som före pandemin. Under det gångna året har också den faktiska inflationen vänt ner, i både USA och eurozonen, samtidigt som den fortsätter att vara

låg i Kina. Världsekonomin har åtminstone hittills rundat den här krisens djupaste fallgrop: en inflationsdrivande pris-lönespiral.

Centralbanker i den utvecklade delen av världen står nu inför balansgången att hitta rätt tidpunkt för att inleda en räntesänkingsbana, som snabbt och resolut kan lyfta den egna ekonomin ur konjunktursvackan. I bakgrunden finns historiska exempel som dels visar att det är svårt att både platta till en hög inflationskurva och undvika en recession, dels att för tidiga räntesänkningar riskerar att åter sätta fart på inflationen och dra ut på lågkonjunkturen. Efter flera år med låga marknadsräntor är det oundvikligt att det finns hushåll och företag som inte räknat in förra årets snabba ränteökningar i den egna riskkalkylen. Det var det som tidigare i år fick flera banker i USA och en större europeisk bank att skaka om de finansiella marknaderna, som är notorisk svåra att överblicka. Osäkerheten om ytterligare problem inom banksektorn fick finansmarknaderna att initialt stramas åt men på det stora hela syns i dagsläget ingen kreditåtstramning med påtagliga begränsningar på den ekonomiska aktiviteten i världen. Det beror på att banker efter finanskrisen 2008-2009 generellt sett blivit mer kapitaliserade och likvida liksom mindre riskbenägna.

Den stora utmaningen för den globala penningpolitiken i år är att kryssa sig fram med väl avvägda ändringar av styrräntor. Räntevapnet är ett svårhanterat verktyg, som samspelar med den inhemska finanspolitiken, är tätt sammankopplat med internationella räntenivåer och har en handfull olika verkningskanaler. I den nuvarande utbudskrisen försvåras de penningpolitiska besluten av att det är utbudsstörningar som i första hand varit inflationsdrivande, som nu är avtagande samtidigt som räntans påverkan på efterfrågan i ekonomin är långsam, utdragen och svårbedömd. Uppgiften att leda världsekonomin bort från en utdragen konjunkturedgång är särskilt svår för ledande centralbanker som Fed i USA och ECB i Europa, som kämpar mot en envist ökande trend i den underliggande kärninflationen. Det är en utveckling som återkommande gäckat centralbankernas prognosmodeller och är nära kopplad till en arbetsmarknad som fortsätter att överraska med sin styrka.

2 Svensk ekonomi

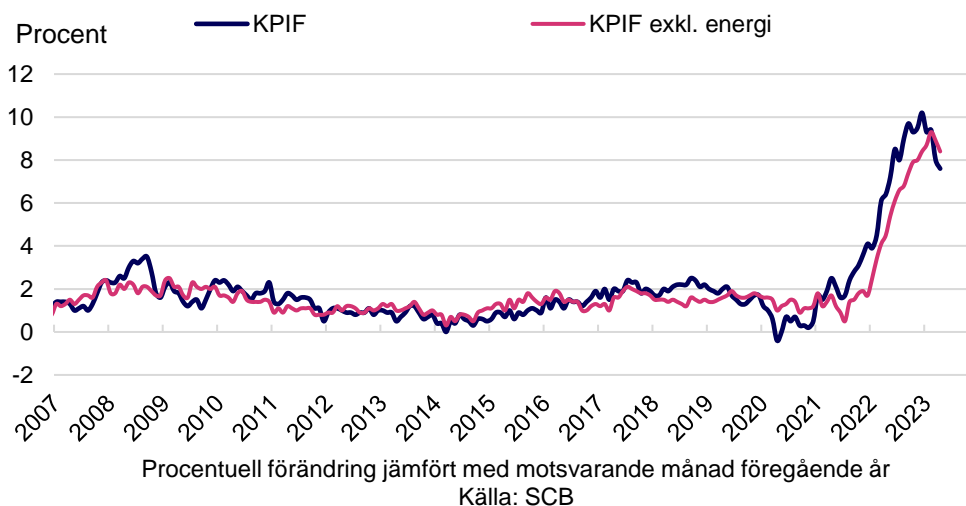
Inflationen i Sverige är fortsatt hög och bredare än tidigare, men har börjat sjunka de senaste månaderna. I syfte att bekämpa inflationen har Riksbanken höjt styrräntan kraftigt för att kyla av efterfrågan i ekonomin. Hushållens köpkraft har urholkats och satt avtryck genom minskad konsumtion. Näringslivet drabbas i olika utsträckning där byggsektorn har påverkats hårt av höga räntor medan stämmingsläget har hållits uppe i den exportorienterade industrin. Sammantaget väntas konjunkturavmattningen som inleddes 2022 fortgå under 2023, då tillväxten blir negativ, för att sedan vända upp svagt under 2024.

2.1 Inflations- och ränteutvecklingen fortsätter dämpa konjunkturen

Inflationstakten är fortsatt hög i Sverige och det präglar den ekonomiska utvecklingen. Till en början var det kraftigt stigande energipriser som bidrog till den ökande inflationen. De senaste månaderna har prisökningarna varit bredare och det har i stället varit andra varor och tjänster som har bidragit till den höga inflationen medan energipriserna nu är lägre än för ett år sedan och drar ner inflationstakten.

På senare tid har inflationen börjat sjunka från toppen i slutet av förra året, framför allt mätt med Riksbankens målvariabel KPIF¹ men också när energipriserna exkluderas. Flera signaler tyder på att den nedåtgående trenden kan fortsätta, men hur stora effekterna blir och när de slår igenom präglas av stor osäkerhet. Såväl fraktkostnader som priser på insatsvaror har sjunkit och det får sannolikt effekt på priserna i konsumentled med en viss fördröjning.

Inflationen mätt med KPIF och KPIF exkl. energi

¹ KPIF, konsumentprisindex med fast ränta, är Riksbankens målvariabel. Eftersom räntor hålls konstant syns inte hushållens just nu stigande räntekostnader i detta mått. Riksbanken kan då lättare urskilja effekten av penningpolitiken på inflationsutvecklingen.

Avtalsrörelsen med parterna inom industrin, som påverkar över två miljoner löntagare, landade i tvååriga avtal med en löneökningstakt som är lägre än i många andra länder och minskar risken för en pris- och lönespiral. Därtill för Riksbanken en stram penningpolitik med flera höjningar av styrräntan på kort tid senaste året i syfte att kyla av efterfrågan i ekonomin och således även inflationstrycket.

2.1.1 Utvecklingen slår hårt och brett mot hushållen

Den höga inflationen påverkar hushållen när löneökningstakten är betydligt lägre och bidrar då till sänkta reallöner med lägre köpkraft som följd. Därtill påverkas hushåll med bostadslån av de stora räntehöjningar som skett och det leder även till ett ökat kostnadstryck hos både bostadsrättsföreningar och hyresvärdar. Hushållens skuldsättning har ökat över lång tid, både totalt sett och som andel av disponibel inkomst. En stor andel av bostadsrätterna har dessutom rörliga räntor. Internationellt sett sticker Sverige ut både vad gäller hög skuldsättning och andel räntor med korta löptider. Sammantaget innebär det att svenska hushåll är räntekänsliga och ränteutvecklingen biter hårdare än i de flesta andra länder. Hushållens räntekostnader är nu tydligt högre än under finanskrisen 2008. Det låga konsumtionsutrymmet syns både i ett minskat sparande och i en sjunkande privat konsumtion. Statsskulden är låg i Sverige, men trots det är regeringens möjligheter till stora och breda stöd begränsade eftersom det riskerar att bidra till ökad inflation. Även om utvecklingen har slagit hårt och brett har arbetsmarknaden varit förhållandevis stark.

2.1.2 Även näringslivet påverkas men i olika utsträckning

Högre räntor och lägre inhemsk konsumtion påverkar näringslivet negativt, särskilt handeln. Det leder till högre kostnader och sänker investeringsviljan. Byggsektorn är den del som tydligast drabbas av ränteläget vilket syns i det kraftigt fallande antalet påbörjade nybyggnationer.² Inom industrin har stämningläget varit bättre. Industrin är exportorienterad och efterfrågan från omvärlden har hållits uppe relativt väl. Därtill har den svenska kronan försvagats vilket medför att svenska produkter blir billigare på en internationell marknad.

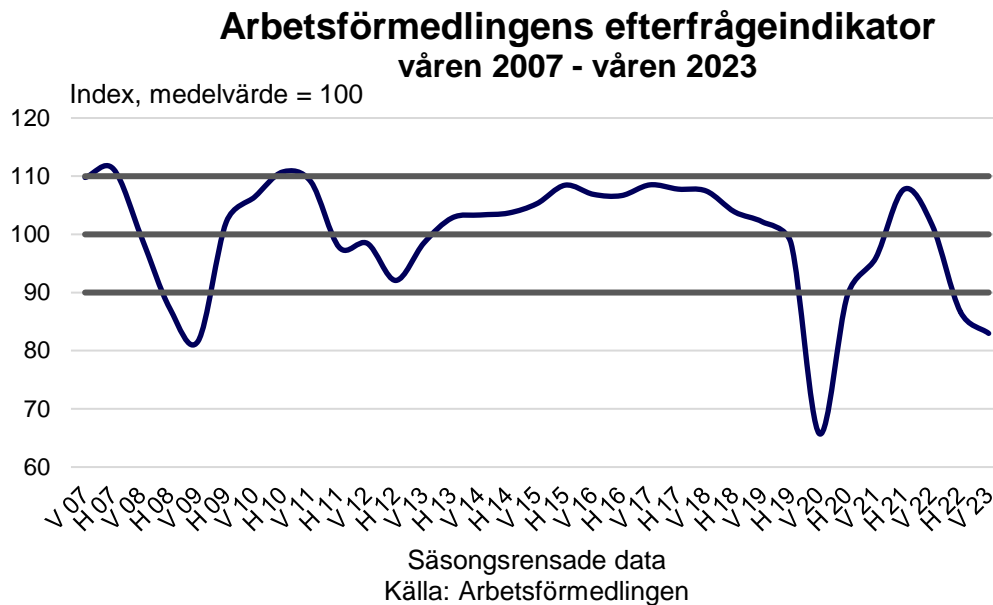
Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator ger en bild av näringslivets efterfrågeförväntningar på varor och tjänster kommande sex månader. Under våren fortsatte indikatorn att sjunka och är nu en bra bit under det historiska medelvärdet. Det indikerar en lägre efterfrågan än normalt. Även Konjunkturinstitutets konfidensindikator för näringslivet visar att stämningläget har minskat från relativt höga nivåer förra året och ligger nu klart under det historiska medelvärdet.³

Hushållen är mer pessimistiska än näringslivet vilket syns i Konjunkturinstitutets konfidensindikatorer. Anledningen till att stämningläget sjunkit så mycket bland hushållen är sannolikt att det minskade konsumtionsutrymmet påverkar brett och inte bara koncentreras till de som blir arbetslösa.

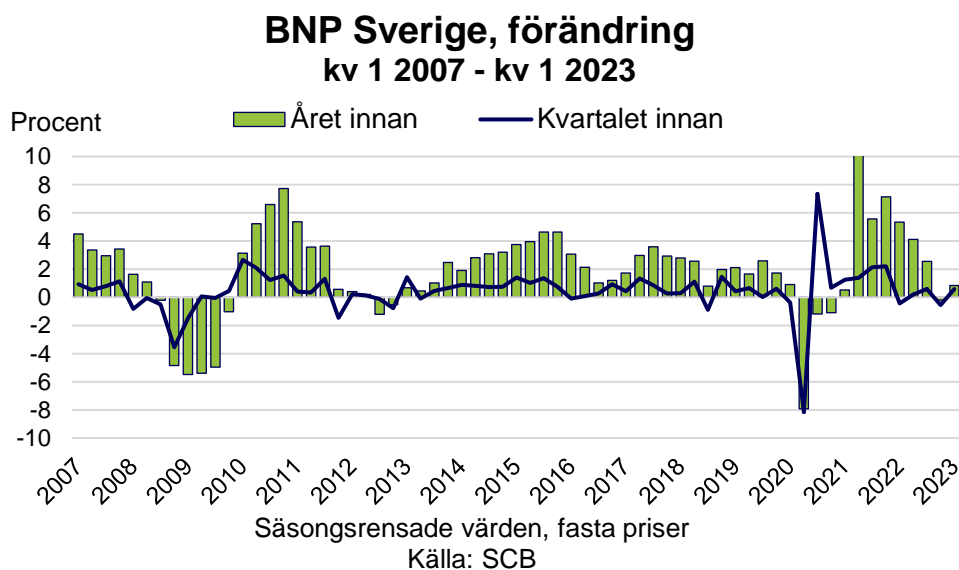
² [Minskad byggtakt under det första kvartalet 2023 \(scb.se\)](#)

³ Konjunkturbarometern maj 2023, Konjunkturinstitutet.

2.1.3 Lägre ekonomisk aktivitet

Den starka återhämtningen i ekonomin efter pandemin avbröts i början av förra året. Under det första kvartalet 2022 växlade BNP-tillväxten ner från en tidigare ökning med 2,1 procent till en minskning med 0,2 procent, säsongrensat jämfört med föregående kvartal. Sedan dess har den säsongrensade kvartalstillväxten pendlat i närheten av nolltillväxt. Under det första kvartalet 2023 ökade dock BNP med 0,6 procent efter att föregående kvartal ha minskat med 0,5 procent. Det tyder på att en viss styrka finns kvar i ekonomin. Hushållens konsumtion, som påverkas av den lägre köpkraften, minskade för tredje kvartalet i rad och nu med 1,2 procent. Exporten ökade med 1,2 procent medan importen ökade med 0,7 procent.

Nettoexporten gav därmed ett positivt bidrag till BNP. De fasta bruttinvesteringarna ökade med 0,5 procent trots högt ränteläge och minskade bostadsinvesteringar.

Arbetsförmedlingens delar Konjunkturinstitutets bedömning att svensk ekonomi ser en tydlig konjunkturavmattning under 2023. Totalt sett väntas BNP minska under helåret 2023. I takt med att inflationen fortsätter falla och att utsikterna för penningpolitiken kan lättas något väntas BNP kunna öka svagt 2024.⁴

---

⁴ Konjunkturläget mars 2023, Konjunkturinstitutet.

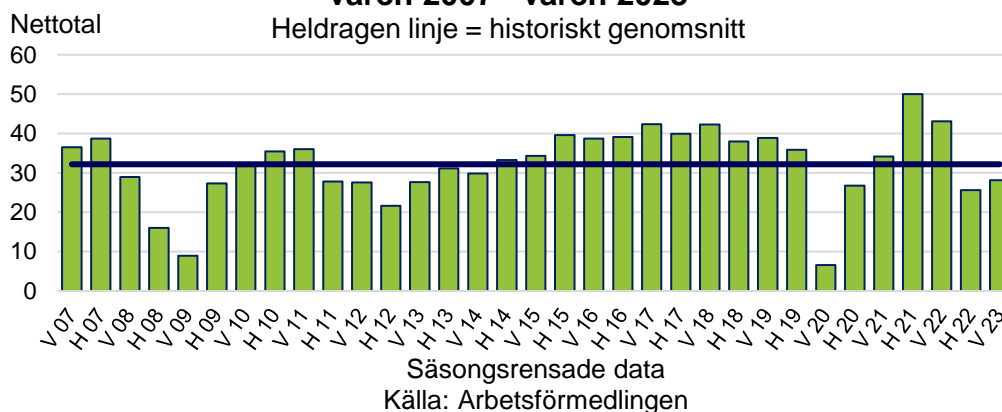
3 Utvecklingen på arbetsmarknaden

Efterfrågan på arbetskraft var mycket stark under stora delar av 2022 men har dämpats. Under 2023 och inledningen av 2024 bedöms efterfrågan vara lägre och resultera i en svagare sysselsättningstillväxt. Under 2024 bedöms konjunkturen vända uppåt och efterfrågan på arbetskraft åter att öka. Trots en mer dämpad efterfrågan på arbetskraft fortsätter arbetsgivarnas upplevda brist på personal med efterfrågade kompetenser att vara hög.

3.1 Fortsatt något lägre efterfrågan på arbetskraft

De privata arbetsgivarnas anställningsplaner har sjunkit tydligt sedan förra vårens höga nivåer i Arbetsförmedlingens enkätundersökning. Under våren 2023 har anställningsplanerna ökat något i säsongsrensade termer sedan i höstas, men är fortsatt en bit under det historiska medelvärdet. Det tyder på att den generella efterfrågan på arbetskraft fortsatt är lägre än förra året. Under våren var det 39 procent som planerade att utöka sin personalstyrka, 12 procent som planerade att minska den och 49 procent planerade för en oförändrad personalstyrka. Bilden av minskade anställningsplaner från höga nivåer bekräftas i Konjunkturbarometern, där nivån är något högre än normalt.⁵

Privata arbetsgivare som planerar utöka personalstyrkan på ett års sikt våren 2007 - våren 2023

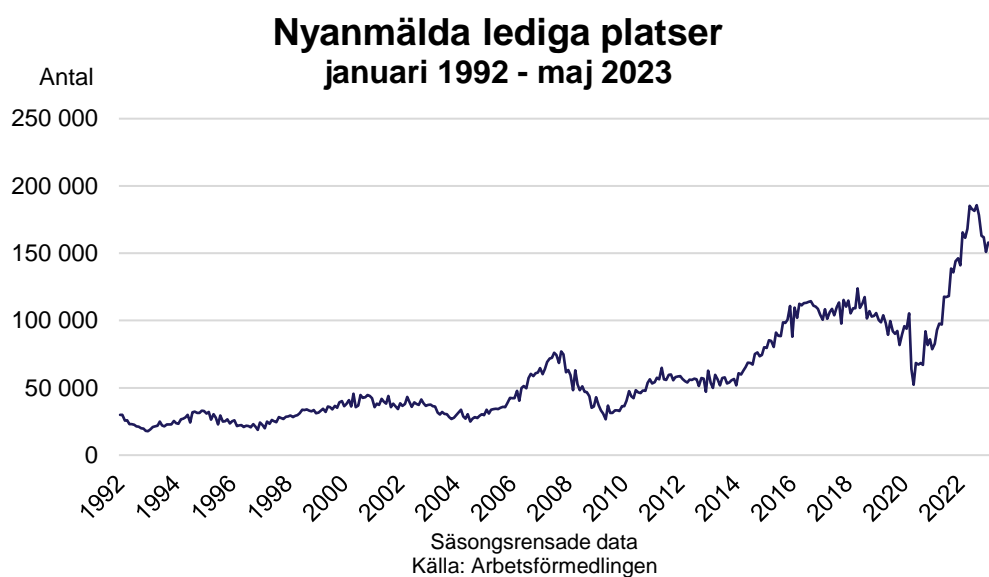

Både ned- och uppgången av anställningsplanerna under pandemin var framför allt driven av den privata tjänstesektorn med betoning på handeln och hotell- och restaurang. Denna gång är det i stället byggverksamheterna som står för den tydligt största nedgången. Att det är just inom byggverksamheterna som anställningsplanerna har minskat mest har att göra med de snabbt stigande ränteläget som har satt avtryck på bostadsmarknaden och byggplanerna. Det är också vanligt att byggverksamheterna är de som bromsar tidigt i en konjunkturavmattning.

⁵ Konjunkturbarometern maj 2023, Konjunkturinstitutet.

Antalet nyanmälda lediga platser som anmälts till Arbetsförmedlingen ligger fortsatt kvar på en historiskt hög nivå. Nivån tyder på att många arbetsgivare inom såväl privata som offentliga verksamheter fortsatt ser ett rekryteringsbehov. Statistik kring antalet annonser och jobb i Platsbanken ska dock inte likställas med faktiskt antal lediga jobb på arbetsmarknaden i stort utan kan ses som en indikator över läget på arbetsmarknaden. Att antal anmälda lediga platser är så högt hänger också samman med den höga bristen på kompetens och samma jobb kan komma att annonseras flera gånger. Även SCB:s konjunkturstatistik över vakanser visar på ett stort antal lediga jobb ur ett historiskt perspektiv.

Trots något lägre generell efterfrågan på arbetskraft visar bristtalen på att arbetsgivarna i många fall har svårt att få tag på den kompetens de söker. I vårens undersökning var det över 33 procent som upplevde brist på efterfrågade kompetenser vid rekrytering det senaste halvåret. Det är en minskning jämfört med i höstas men fortsatt en bit över det historiska medelvärdet.

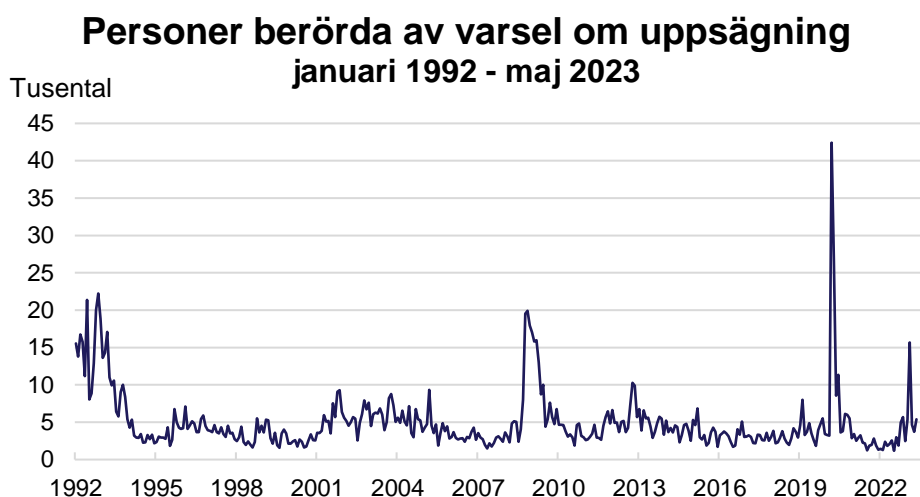
Antalet varsel har ökat från historiskt låga nivåer

En indikator på om inflödet av arbetslösa kommer öka är antalet personer som berörs av varsel om uppsägning.⁶ Efter pandemins rekordhöga varseltal sjönk de till rekordlåga nivåer, där de länge låg kvar. Under slutet av förra året ökade antalet personer berörda av varsel något. Bortsett från februari i år, då varselnivån var hög till följd av ett enskilt varsel som inte var konjunkturrelaterat, har antalet berörda av varsel om uppsägning legat på en något högre nivå än normalt.

I maj var 5 400 personer berörda av varsel, vilket är något högre än genomsnittet under 2010-talet. De högre talen än under återhämtningen efter pandemin indikerar en viss försvagning på arbetsmarknaden.

⁶ Arbetsgivare har en skyldighet att anmäla varsel om driftinskränkning om minst fem personer riskerar uppsägning.

Långt ifrån alla varsel resulterar i arbetslöshet. En person som varslas kan exempelvis hitta ett nytt jobb eller påbörja en utbildning. Många varsel leder inte heller till uppsägning. Av de 89 000 personer som varslades om uppsägning under pandemins inledning, mars till och med juni 2020, var det 26 procent som någon gång var arbetslös under de efterföljande sex månaderna. Motsvarande siffra under finanskrisen 2008 var 30 procent.⁷

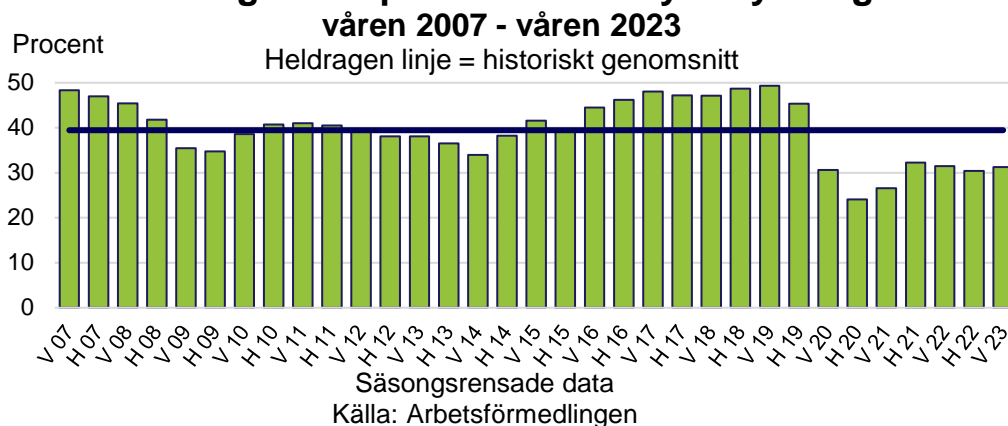
Källa: Arbetsförmedlingen

3.2 Indikationer på ökad benägenhet att behålla personal

Återhämtningen efter pandemin gjorde att kapacitetsutnyttjandet av befintlig personal började öka något, men från rekordlåga nivåer. Under våren har nivån ökat något men fortsätter att vara mycket lägre än normalt. Ungefär vart tredje arbetsställe uppger i Arbetsförmedlingens undersökning att de inte kan öka produktionen med mer än fem procent innan de måste nyrekrytera. Det kan jämföras med strax under hälften före pandemin. Att kapacitetsutnyttjandet inte har återhämtats efter de låga nivåerna som pandemin medförde, kan sannolikt förklaras av att företagen behåller personal i större utsträckning än tidigare. Det skulle kunna vara en konsekvens av den upplevda bristen på arbetskraft med efterfrågade kompetenser som under våren var fortsatt hög. Med rekryteringsproblematiken under pandemins återhämtning färskt i minnet ser företagen ett stort värde av att ha personal med efterfrågade kompetenser på plats när konjunkturen väl vänder. Därför väljer de sannolikt att behålla personal i större utsträckning än vid tidigare konjunkturedgångar. Skulle nedgången i ekonomin bli längre och djupare än vad företagen förväntar sig finns det risk för att det blir för kostsamt för företagen och de väljer att varsla personal i större utsträckning.

⁷ Läs mer i PM *Varsel under pandemin*, Arbetsförmedlingen, Af-2021/0003 1533

Privata arbetsgivare som kan öka produktionen med högst fem procent innan nyrekrytering

Det finns inget entydigt mått över företagens benägenhet att behålla befintlig personal trots en minskande efterfrågan, men Konjunkturinstitutet har i konjunkturbarometern konstruerat ett mått för hamstring av personal utifrån redan befintliga frågor.⁸ Företagens förväntade efterfrågan på deras varor och tjänster sätts i relation till hur anställningsplanerna förändras. I det fall ett företag ser minskad efterfrågan på sina varor och tjänster, men trots det har ökande eller oförändrade anställningsplaner, anses företagen hamstra personal. Totalt sett var denna indikator hög ur ett historiskt perspektiv under pandemin. Efter en kort nedgång steg indikatorn igen under 2022 och har varit på fortsatt höga nivåer under våren.

3.3 Svag sysselsättningsutveckling under prognosåren

Under 2022 utvecklades arbetsmarknaden starkt med hög sysselsättningstillväxt och rekordhög sysselsättningsgrad.⁹ Sysselsättningen ökade med 2,7 procent eller 138 000 personer jämfört med 2021. I slutet av 2022 ökade sysselsättningstillväxten i en svagare takt, en utveckling som har fortsatt under det första kvartalet i år. Arbetsmarknaden har varit mer motståndskraftig än vad de flesta bedömt. Sysselsättningen utvecklas svagt under 2023 för att därefter återhämtas under andra halvåret 2024 i takt med ett förbättrat konjunkturläge. Denna utveckling ger en sysselsättningstillväxt med 0,9 procent under 2023 och en svag minskning med 0,1 procent 2024. Det medför att sysselsättningsgraden i åldersgruppen 15–74 år väntas uppgå till 68,8 procent 2024 att jämföras med 69,0 under 2022. Arbetskraften växte med 1,2 procent under 2022 vilket den bedöms göra även under 2023. Under 2024 blir tillväxten i arbetskraften svagare, endast 0,3 procent, som följd av konjunkturavmattningen.

⁸ Labour hoarding i Konjunkturbarometern april 2023, Konjunkturinstitutet.

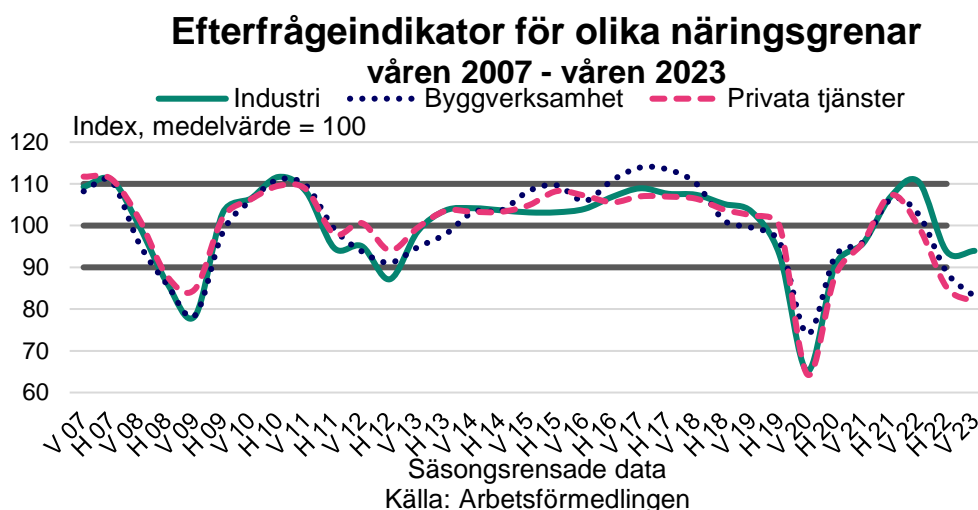
⁹ Från och med 1 januari 2021 anpassades SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) till EU:s nya ramlag för den sociala statistiken, vilket har medfört förändringar i undersökningen och därmed tidsseriebrott i serierna. SCB har med anledning av detta länkat tidsserierna före och efter tidsseriebrottet för att göra dem jämförbara.

Det är framför allt offentliga verksamheter som bedöms hålla upp sysselsättningen. Inom delar av det privata näringslivet väntas sysselsättningen minska, såsom inom byggverksamhet och vissa tjänstebranscher som påverkas av hushållens minskade konsumtion, exempelvis handeln. I ljuset av hur sysselsättningen och arbetskraften utvecklas bedöms arbetslösheten enligt AKU öka både under 2023 och 2024. Under 2023 bedöms arbetslösheten uppgå till 7,7 procent och under 2024 till 8,1 procent som årsgenomsnitt, att jämföras med 7,5 procent 2022.

Trots en avmattning i konjunktoren och därmed en minskande efterfrågan på arbetskraft bedöms fortsatt många arbetsgivare att uppleva brist på efterfrågade kompetenser framöver. Nedgången i sysselsättningen dämpas till följd av den utbredda bristen på arbetskraft.

3.4 Näringsgrenarnas utveckling

Efterfrågeindikatorn inom det privata näringslivet pekar på lägre eller mycket lägre efterfrågan än normalt. Särskilt svag utveckling visar arbetsgivarna inom privata tjänster, vilket hänger samman med hushållens pessimistiska syn på ekonomin och en minskad konsumtionsbenägenhet. Även jord- och skogsbruken visar på en mycket svag utveckling vilket hänger samman med högre priser på insatsvaror, höjda räntor och en orolig omvärld. Industrin och delbranschen information och kommunikation ser något mer positivt på utvecklingen även om deras förväntningar också är lägre än normalt.

Anställningsplanerna var mycket optimistiska under återhämtningen efter pandemin. Enligt Arbetsförmedlingens undersökning hösten 2021 planerade nästan 60 procent av arbetsgivarna att utöka personalstyrkan. Därefter har företagens anställningsplaner dämpats och vid de två senaste mätningarna uppgav 40 procent av arbetsgivarna att de planerar att öka antalet anställda på ett års sikt. De flesta bedömer dock att de ska kunna behålla en oförändrad personalstyrka och det har

varit så över tid med undantag för pandemi-åren. Andelen arbetsgivare som planerar att minska personalstyrkan är tolv procent i vårens undersökning, vilket är en förhållandevis hög andel sett över tid. Bara vid finanskrisen 2008-2009 och vid inledningen av pandemin har en högre andel uppskattat att de planerar för en minskad personalstyrka. Särskilt tydligt är tappet inom byggverksamhet där nettotalet för anställningsplanerna var 28 i vårens mätning jämfört med 58 för ett år sedan. Konjunkturbarometern visar en liknande utveckling, där framtidsutsikterna inom bygg- och anläggningsverksamhet har varit mycket pessimistiska sedan första kvartalet 2022.¹⁰ Även anställningsplanerna har varit negativa sedan i höstas, något som främst gäller företag inom husbyggnation. De pressas främst av höga räntor, stigande bygg- och finansieringskostnader liksom fallande bostadspriser.

Den enda näringsgren inom den privata sektorn som redovisar ett högre nettotal för anställningsplanerna för det kommande året jämfört med både i höstas och för ett år sedan är information och kommunikation. Sysselsättningsutvecklingen inom delbranschen var positiv genom hela pandemin och utsikterna för de kommande åren är fortsatt optimistiska. Att de fortsatt planerar för en utökad personalstyrka beror delvis på den stora bristen på kompetens inom området i kombination med hög efterfrågan på deras tjänster till följd av den påskyndade strukturomvandlingen.

Den offentliga sektorn, som står för ungefär en tredjedel av arbetsmarknaden, är mer behovsstyrd än efterfrågestyrd, men den höga inflationen och prisökningarna sätter press även på de offentliga verksamheterna framöver. Dels beror det på ökade pensionskostnader, dels ökade kostnader i verksamheterna både vad gäller varor och förväntade löneökningar.¹¹ Särskilt skolorna har drabbats hårt av de högre priserna och runt om i landet genomförs besparingar på verksamheten. Dock gjorde många kommuner och regioner starka resultat både under pandemin tack vare ökade statsbidrag och även 2022 där återhämtningen på arbetsmarknaden och i ekonomin var starkare än förväntat vilket ledde till högre skatteintäkter än beräknat. Den höga inflationen fortsätter dock att pressa kommuner och regioner och under 2023 och 2024 väntas besparingar på flera områden samtidigt som behoven är fortsatt stora.

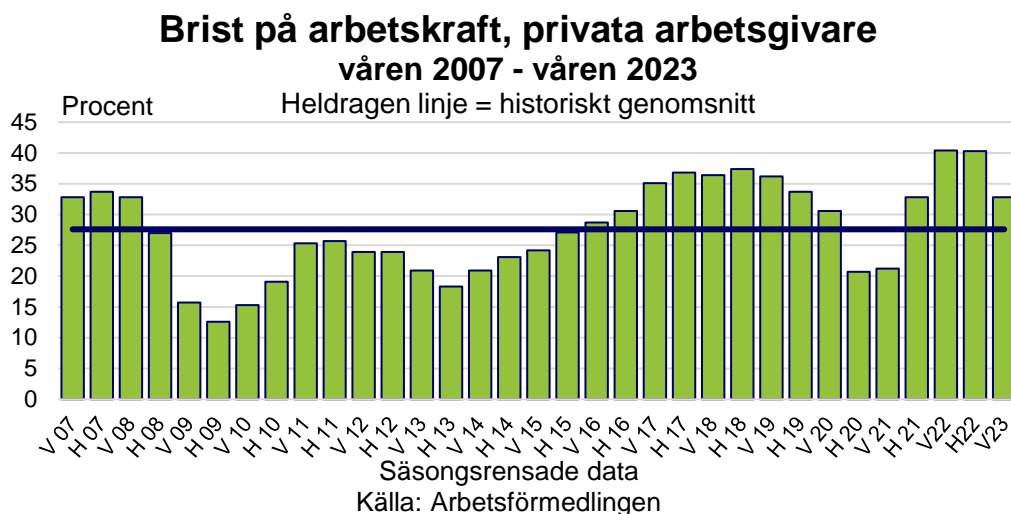
3.5 Brist på arbetskraft med efterfrågade kompetenser

Bristen på arbetskraft med efterfrågade kompetenser inom näringslivet blev påtaglig från mitten av 2010-talet till följd av den starka jobbtillväxten. I Arbetsförmedlingens undersökning dämpades nivån i samband med konjunkturavmattningen 2019 och sjönk sedan tydligt under pandemin. I takt med den starka återhämtningen på arbetsmarknaden har sedan andelen arbetsgivare med brist på arbetskraft ökat för att i höstas nå en rekordhög andel då fyra av tio arbetsgivare inom det privata näringslivet uppgav brist på arbetskraft under de senaste sex månaderna. I den senaste undersökningen, våren 2023, har andelen som uppger brist minskat men är fortsatt över det historiska snittet.

¹⁰ Konjunkturbarometern april 2023, Konjunkturinstitutet.

¹¹ Ekonomirapporten maj 2023, Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Bland industriarbetsgivarna har andelen som uppger att de upplevt brist på arbetskraft ökat både jämfört med i höstas och jämfört med för ett år sedan. Andelen arbetsgivare med brist på arbetskraft uppgår i vårens undersökning till 42 procent, vilket är den högsta andel som uppmäts för näringsgrenen. Sammantaget för den privata tjänstesektorn har bristen minskat tydligt jämfört med de två senaste mätningarna där runt 40 procent av arbetsgivarna uppgav brist. I vårens undersökning redovisar en tredjedel av arbetsgivarna brist på arbetskraft, en nivå i linje med hösten 2021.

Liksom tidigare varierar andelen arbetsgivare med brist mellan olika delbranscher inom den privata tjänstesektorn. Bristen på utbildad arbetskraft inom information och kommunikation är fortsatt stor, närmare hälften av arbetsgivarna i Arbetsförmedlingens undersökning upplever rekryteringsproblem. Inom hotell- och restaurangverksamhet har bristen på arbetskraft varit utbredd sedan pandemirestriktionerna lättades. Många som blev arbetslösa inom hotell- och restaurangbranschen under pandemin började studera eller lämnade branschen, vilket har bidragit till svårigheter för arbetsgivare att återanställa. I vårens undersökning uppgav fyra av tio arbetsgivare inom branschen brist på arbetskraft, lägre än i höstas men i linje med andelen för ett år sedan och tydligt över det historiska genomsnittet för branschen. Inom handeln är andelen arbetsgivare som uppger brist på arbetskraft precis som i tidigare mätningar lägre. Handeln är en bransch som redan före pandemin genomgick strukturella förändringar, en utveckling som förstärktes under pandemin. I vårens undersökning uppgav 25 procent av arbetsgivarna inom handeln att de upplevt brist på arbetskraft vid rekrytering det senaste halvåret. Andelen byggarbetsgivare som upplevt brist minskade tydligt redan i höstas, då andelen sjönk med tio procentenheter till 41 procent. Under våren har andelen minskat ytterligare, men uppgick fortfarande till 38 procent av arbetsgivarna. Även arbetsgivarna inom jord- och skogsbruk har länge upplevt brist på kompetens. Under våren 2022 ökade bristen hos företagen inom näringen till 38 procent, den högsta nivån sedan Arbetsförmedlingens mätningar startade. Ett minskat inflöde av utländsk arbetskraft under pandemin bidrog till

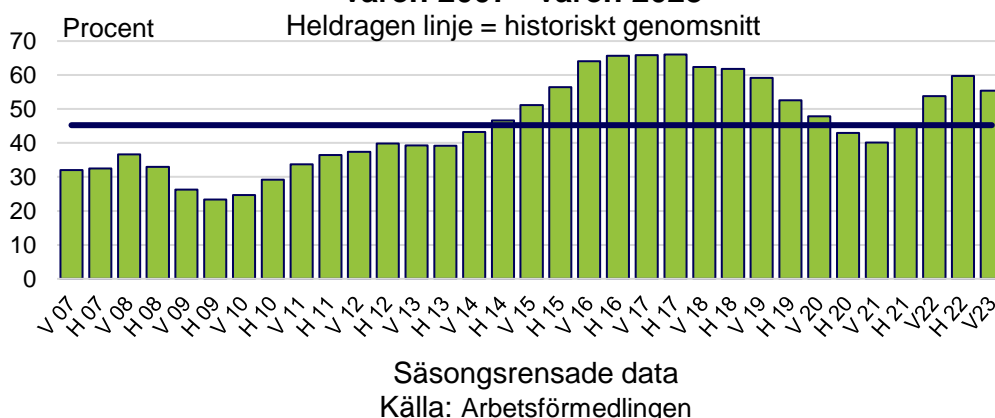
ökningen. I den senaste undersökningen har andelen minskat men ligger fortfarande på en betydligt högre nivå än det historiska genomsnittet.

Även i Konjunkturinstitutets konfidensindikator uppger en större andel än normalt av företagen i undersökningen brist på arbetskraft, trots en betydligt dystrare syn på efterfrågeläget. Andelen har minskat successivt under de två senaste kvartalsmätningarna men är fortsatt tydligt över det historiska medelvärdet.¹² Tydligast är bristen inom tillverkningsindustrin där sex av tio företag uppger brist på personal i någon form, jämfört med sju av tio i juni. Liksom tidigare är bristen på tekniska tjänstemän störst. Inom tjänstesektorn är det drygt tre av tio som har brist på arbetskraft. Trots att andelen har minskat tre kvartal i rad är den fortfarande större än normalt.

Bristen på arbetskraft får konsekvenser för arbetsgivarna. I Arbetsförmedlingens undersökning våren 2023 uppger 42 procent av de privata arbetsgivare som har upplevt arbetskraftsbrist det senaste halvåret att de inte lyckats rekrytera någon som en konsekvens av bristen. Andelen har minskat något jämfört med för ett år sedan då andelen var 45 procent. Drygt hälften uppger samtidigt att rekryteringen tog längre tid än normalt, vilket är i linje med både våren och hösten 2022. Till följd av bristen på arbetskraft justerar arbetsgivarna delvis sina krav vid rekrytering. I den senaste undersökningen rapporterar närmare två av tio arbetsgivare att de sänkt sina krav på utbildning medan tre av tio har sänkt sina krav på arbetslivserfarenhet. Andelarna är jämförbara med svaren i höstens undersökning.

Bland de offentliga verksamheterna är bristen på arbetskraft sedan tidigare mycket utbredd vilket framgår av Arbetsförmedlingens undersökning. I vårens undersökning uppgav 55 procent av de offentliga arbetsgivarna att de har upplevt brist vid rekrytering av personal under det senaste halvåret, en minskning jämfört med i höstas men en högre nivå än för ett år sedan.

Brist på arbetskraft, offentliga verksamheter våren 2007 - våren 2023

¹² Konjunkturbarometern april, 2023, Konjunkturinstitutet (bristfrågan avser en nulägesbedömning).

Av de offentliga arbetsgivare som upplevt brist i den senaste undersökningen misslyckades närmare hälften av arbetsgivarna att rekrytera såtillvida att de inte lyckades rekrytera överhuvudtaget. Nära sextio procent av arbetsgivarna uppgav samtidigt att rekryteringen tog längre tid än normalt. Detta kan jämföras med 39 procent för ett år sedan. Att bristen inom de offentliga verksamheterna minskade i slutet av 2010-talet kan delvis förklaras av att en större andel av de offentliga arbetsgivarna justerade sina rekryteringsprofiler och i högre grad än tidigare rekryterade stödande och kompletterande kompetenser till följd av den stora bristen på arbetskraft.¹³ I vårens undersökning uppgav drygt fyra av tio av verksamheterna som upplevt brist på arbetskraft att de sänkt kraven på utbildning och 30 procent att de sänkt kraven på arbetslivserfarenhet. För båda dessa delfrågor har andelarna ökat med cirka tio procentenheter jämfört med för ett år sedan. Bristproblematiken är sedan lång tid tillbaka mest påtaglig inom regionerna, där nära åtta av tio arbetsgivare upplevt brist på arbetskraft. Liksom tidigare är bristen på utbildad personal störst inom flertalet pedagogiska yrken samt inom flera vårdyrken och utgör därmed ett hinder för jobbtillväxten. Den stora bristen på kompetens inom de offentliga verksamheterna är delvis knuten till att många yrken är legitimationsyrken och inte kan ersättas med andra kompetenser.

Även på längre sikt bedöms bristen på arbetskraft kvarstå eftersom tillgången på utbildad arbetskraft sannolikt kommer att vara begränsad inom många yrken. Det gäller framför allt bland offentliga verksamheter. En bidragande orsak är ett för lågt tillskott av nya utbildade till yrken inom kärnverksamheterna vård, skola och omsorg. Samtidigt ökar behoven av personal till dessa verksamheter på grund av den demografiska utvecklingen med en växande befolkning med framför allt fler äldre. Även i gymnasieskolan ökar antalet elever, medan utvecklingen av antalet barn i för- och grundskola är svagare. Den digitalisering, automatisering och gröna omställning som pågår medför också ett ökat behov av kompetenser inom teknik, data och it. De utbildningsinsatser som initierats, med bland annat ett utökat antal utbildningsplatser inom regionalt yrkesvux och Yrkeshögskolan, skulle dock kunna bidra till ett ökat utbud av utbildad arbetskraft med efterfrågade kompetenser, vilket kan underlätta kompetensförsörjningen på sikt.

---

¹³ Se fördjupningsruta, *Brist på arbetskraft inom vård, skola och omsorg*, Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2018, Arbetsförmedlingen analys 2018:12.

4 Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen

Antalet inskrivna arbetslösa har vänt ner på nytt till en historiskt låg nivå under våren 2023. Den försvagade konjunkturen bedöms dock få en större inverkan på arbetsmarknaden framöver med en ökad arbetslöshet under prognosåren 2023–2024. En minskad efterfrågan på arbetskraft bedöms även få långtidsarbetslösheten att stiga till en högre nivå än före pandemin.

4.1 Lägsta antalet inskrivna arbetslösa sedan 2009

Arbetsmarknaden har varit fortsatt motståndskraftig trots den försvagade ekonomiska utvecklingen. Under hösten 2022 bromsade den starka nedgången i arbetslösheten in tillfälligt, men därefter har antalet inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd)¹⁴ fortsatt att minska under inledningen av 2023. Minskningen sker dock från en lägre nivå och i en lugnare takt jämfört med år 2021 och inledningen av år 2022. I maj uppgick antalet inskrivna arbetslösa (16-65 år) till 319 000 personer vilket är 15 000 färre jämfört med för ett år sedan. Senast arbetslöshet låg på en lägre nivå var under 2009. Arbetslösheten har minskat bland både kvinnor och män, inrikes och utrikes födda samt bland yngre och äldre. De inskrivna arbetslösa som har lämnat för arbete är dock framför allt personer som har en gymnasial eller eftergymnasial utbildning (nära sju av tio).

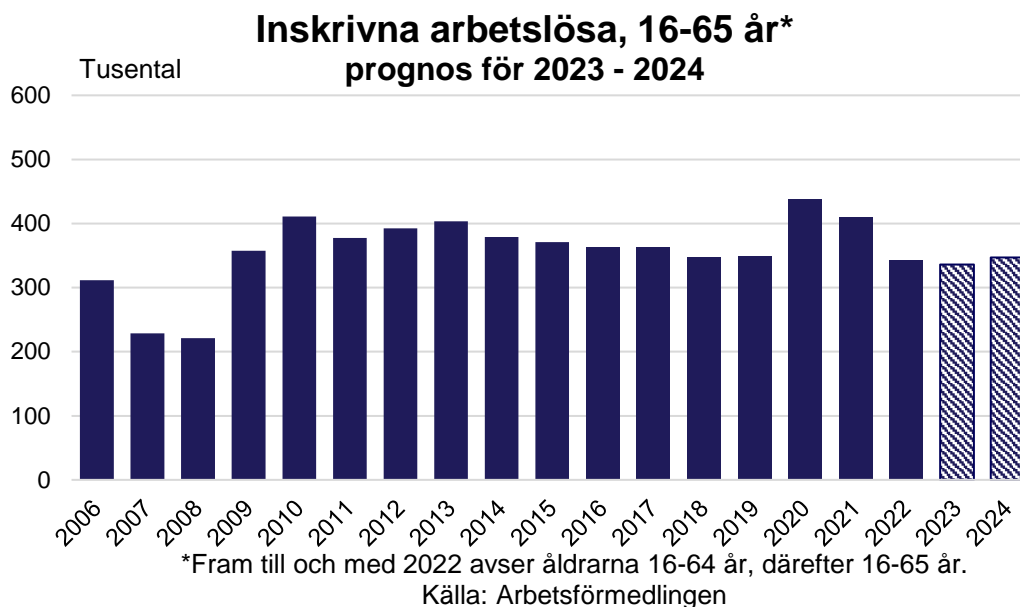
Även långtidsarbetslösheten (personer som varit utan arbete i 12 månader eller mer) har minskat från en historiskt hög nivå under pandemin på nära 190 000 personer. I slutet av maj uppgick antalet långtidsarbetslösa till 139 000 personer, vilket var 2 000 färre jämfört med i maj 2019, det vill säga före pandemin. Därmed utgör de långtidsarbetslösa 44 procent av samtliga inskrivna arbetslösa vilket kan jämföras med 43 procent i maj 2019.

4.2 Arbetslösheten ökar under prognosperioden

Den starka utvecklingen på arbetsmarknaden har fortsatt in på inledningen av 2023. Många arbetsgivare har haft stora rekryteringsbehov vilket har bidragit till att antalet inskrivna arbetslösa har fortsatt att minska, månad för månad. Samtidigt har många arbetsgivare haft svårt att hitta arbetskraft med efterfrågade kompetenser. Den försvagade konjunkturutvecklingen väntas dock leda till att arbetslösheten stiger under andra halvåret 2023 och under första halvåret 2024 för att därefter sjunka svagt i takt med att aktiviteten i svensk ekonomi stärks på nytt. Det rör sig dock om en relativt liten ökning av arbetslösheten i jämförelse med tidigare konjunkturedgångar såsom exempelvis under finanskrisen eller pandemin.

---

¹⁴ Läs mer om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik och om omläggningen från 16-64 år till 16-65 år i *Bilaga 3*.

Under 2023 väntas antalet inskrivna arbetslösa som årsgenomsnitt uppgå till 336 000 personer eller 6,4 procent som andel av den registerbaserade arbetskraften¹⁵. Antalet inskrivna arbetslösa bedöms därefter under 2024 uppgå till 347 000 personer vilket motsvarar 6,5 procent. Då arbetsmarknaden under det senaste halvåret har utvecklats starkare än tidigare bedömningar har Arbetsförmedlingens prognoser för antalet inskrivna arbetslösa reviderats ned jämfört med bedömningen i december förra året om 357 000 inskrivna arbetslösa år 2023 respektive 363 000 år 2024.¹⁶

I takt med att efterfrågan på arbetskraft dämpas framöver väntas även antalet långtidsarbetslösa öka under prognosperioden. Det innebär att den allttjämt positiva utvecklingen med en fallande långtidsarbetslöshet väntas brytas och att antalet långtidsarbetslösa väntas uppgå till cirka 155 000 personer mot slutet av 2024, vilket är en högre nivå än före pandemin.

	Antal inskrivna arbetslösa 16-65 år	Arbetslöshetsnivå som andel av den registerbaserade arbetskraften
2020	437 000	8,5 procent
2021	409 000	7,9 procent
2022	342 000	6,8 procent
P2023	336 000	6,4 procent
P2024	347 000	6,5 procent

Källa: Arbetsförmedlingen och SCB (RAMS)

¹⁵ Läs mer om registerbaserad arbetskraft *Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik* i bilaga 3.

¹⁶ Läs mer i rapporten *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2022, Arbetsförmedlingen analys 2022:18*

Under prognosperioden finns det stora osäkerheter som kan påverka utfallet jämfört med nuvarande bedömningar. Inte minst handlar det om en osäkerhet kring inflationsutvecklingen framöver i kombination med stigande boräntor som fortsätter att sätta press på hushållens konsumtionsutrymme.¹⁷ Dessa faktorer tillsammans med efterfrågeutvecklingen i omvärlden kommer att ha betydelse för hur djup och långvarig konjunktturnedgången blir framöver.

4.3 Arbetslösheten varierar stort mellan olika län

Det finns stora regionala skillnader som påverkar arbetslöshetsnivåerna mellan olika län. Skillnaderna i arbetslöshet förklaras bland annat av demografiska faktorer men även av att branschammansättning skiljer sig åt mellan olika regioner. I spåren av pandemin har arbetslösheten minskat i samtliga län. Minskningen varierar dock mellan länen vilket beror på att pandemin drabbade länen olika hårt och att återhämtningen därmed har skett från olika nivåer. Under prognosperioden väntas omkring hälften av länen ha en lägre arbetslöshet 2024 jämfört med 2022. Det hänger samman med en positiv utveckling på arbetsmarknaden under början av 2023. Arbetslösheten väntas minska särskilt mycket i norrlandsläna Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland. De södra delarna av Sverige bedöms omvänt få ett jämförelsevis svagt arbetsmarknadsläge under prognosperioden med en ökad arbetslöshet till följd.¹⁸

4.4 Ungdomsarbetslösheten vänder upp i en svagare konjunktur

Unga utgör en konjunkturkänslig grupp på arbetsmarknaden där många inte har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden och där andelen tillfälliga anställningar är relativt hög. Omvänt gäller att unga oftast har ett relativt starkt utgångsläge när ekonomin stärks och då efterfrågan på arbetskraft ökar på nytt. Den starka efterfrågan på arbetskraft har fram tills nu gynnat ungdomar. I slutet av maj uppgick antalet inskrivna arbetslösa ungdomar till 34 000 personer. Det kan jämföras med 51 000 personer samma månad två år tidigare. Sammantaget har antalet inskrivna arbetslösa ungdomar därmed minskat med 34 procent under denna period vilket kan jämföras med 22 procent för det totala antalet inskrivna arbetslösa (16-65 år) under samma tidsperiod. Den relativa arbetslösheten för unga uppgick i maj till 6,8 procent vilket är den lägsta nivån under hela perioden 2008-2023.

När ungdomsarbetslösheten var som högst under åren 2009-2014 var samtidigt ungdomskullarna i befolkningen som störst, varpå de därefter har minskat till en lägre nivå och så även arbetslösheten. Minskningen i ungdomsarbetslösheten är jämnt fördelad över både kvinnor och män. Det förbättrade arbetsmarknadsläget har dock inte kommit alla arbetslösa ungdomar till del. Nedgången har framför allt varit koncentrerad till unga med gymnasieutbildning, som därmed bedöms ha ett starkare utgångsläge på arbetsmarknaden. Ungdomar som inte har slutfört sin

¹⁷ Läs mer i avsnittet *Svensk Ekonomi*.

¹⁸ Läs mer i rapporten *Regionala Utsikter våren 2023, Arbetsförmedlingen analys 2023:09*.

gymnasieutbildning bedöms även framöver ha en svårare situation på arbetsmarknaden.

I takt med att den ekonomiska aktiviteten bromsar in ytterligare och efterfrågan på arbetskraft försvagas bedömer Arbetsförmedlingen att ungdomsarbetslösheten börjar öka under andra halvåret 2023, men från historiskt låga nivåer. Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar 18–24 år bedöms uppgå till i genomsnitt 39 000 personer under 2023. För 2024 är motsvarande bedömning närmare 40 000 personer. Det motsvarar genomsnittliga arbetslöshetsnivåer på 7,8 procent under 2023 och 7,5 procent under 2024 som andel av den registerbaserade arbetskraften.¹⁹

	Antal inskrivna arbetslösa ungdomar 18-24 år	Arbetslöshetsnivå som andel av den registerbaserade arbetskraften
2020	62 000	11,6 procent
2021	53 000	10,3 procent
2022	39 000	8,3 procent
P2023	39 000	7,8 procent
P2024	40 000	7,5 procent

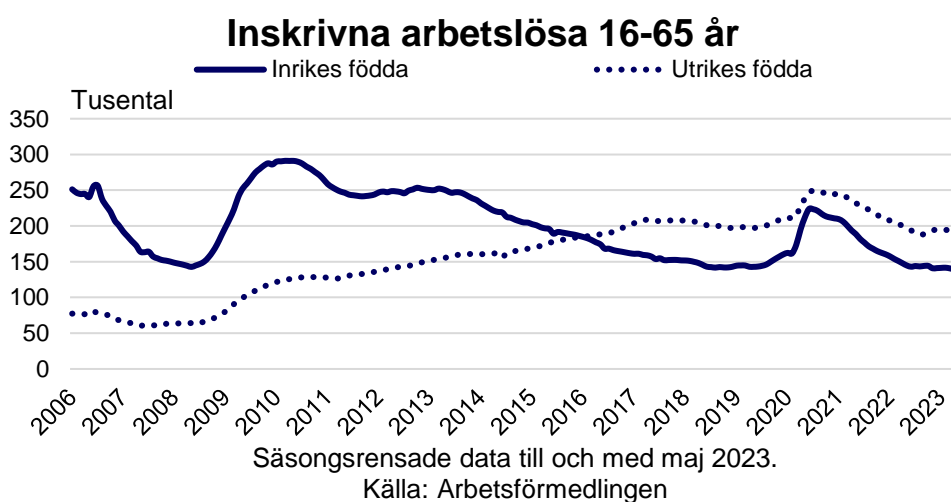
Källa: Arbetsförmedlingen och SCB (RAMS)

4.5 Lägre arbetslöshet bland både inrikes och utrikes födda

Antalet utrikes födda bland de inskrivna arbetslösa ökade till en rekordnivå under pandemin. Som mest uppgick antalet till 251 000 personer i slutet av juli 2020. Arbetslösheten steg samtidigt även bland inrikes födda vilket medförde att andelen utrikes födda minskade under pandemins inledande fas. Därefter har

¹⁹ Den relativa arbetslösheten påverkas även av hur den registerbaserade arbetskraften utvecklar sig, där en stor sysselsättningsstillväxt kan hålla tillbaka den procentuella arbetslösheten från att öka trots att den antalsmässiga arbetslösheten ökar under samma år. Läs mer i bilaga 3 *Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik*.

återhämtningen på arbetsmarknaden gynnat båda grupperna, dock har minskningen varit större bland inrikes födda som minskat med 27 procent sedan maj 2021, vilket kan jämföras med en motsvarande minskning på 19 procent för utrikes födda. I slutet av maj uppgick antalet utrikes födda bland de inskrivna arbetslösa till 187 000 personer. Det motsvarar en arbetslöshetsnivå på 15,0 procent. Av dessa var närmare 148 000 personer, eller 79 procent, födda i ett land utanför Europa. Utrikes födda utgör därmed 59 procent av det totala antalet inskrivna arbetslösa, vilket är en tydlig överrepresentation i förhållande till att 26 procent av befolkningen 16–65 år var utrikes födda år 2022 enligt SCB:s befolkningsstatistik. Antalet inrikes födda uppgick till 132 000 personer i slutet av maj, vilket motsvarar en arbetslöshetsnivå på 3,3 procent.

Ryssland invasion av Ukraina har enligt statistik från Migrationsverket resulterat i att nära 56 000 personer har ansökt om skydd enligt massflyktsdirektivet i början av juni 2023. Antalet flyktingar från Ukraina som skrivit in sig på Arbetsförmedlingen har dock hittills varit relativt få, vilket inte haft någon större påverkan på arbetslöshetssiffrorna totalt sett. Initialt har inte dessa flyktingar haft möjlighet att ta del av svensk språkundervisning (sfi). Regeringen meddelade dock under våren 2023 om en avsättning om 100 miljoner kronor i vårbudgeten för att möjliggöra detta erbjudande.

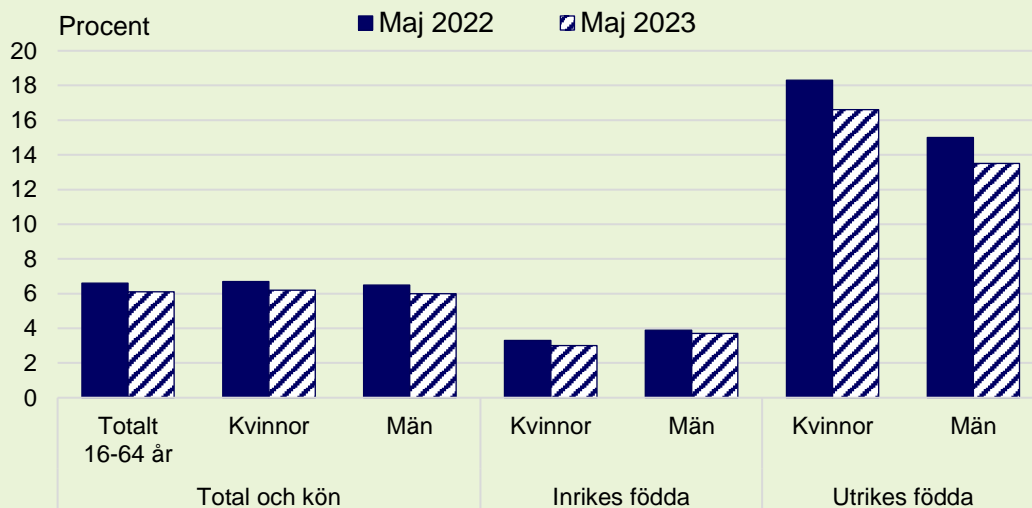
Fördjupning: Utrikes födda kvinnors situation på arbetsmarknaden

Utrikes födda kvinnor och utomeuropeisk födda i synnerhet är som grupp i högre uträkning arbetslösa än utrikes födda män samt inrikes födda kvinnor och män. De har även ett lägre arbetskraftsdeltagande och en lägre sysselsättningsgrad jämfört med andra grupper. Därmed finns det en stor outnyttjad potential på arbetsmarknaden för gruppen som helhet. Den relativa arbetslösheten för gruppen uppgick i maj till 16,6 procent vilket kan jämföras med 3,0 procent för inrikes födda kvinnor (se diagrammet nedan). Utrikes födda kvinnor är inte bara överrepresenterade bland antalet inskrivna arbetslösa totalt, där de utgör 31 procent av samtliga inskrivna arbetslösa, de utgör även en betydande andel av de som varit utan arbete under längre tid. Av de totalt 99 000 inskrivna arbetslösa utrikes födda kvinnorna i maj hade nära 50 000 av dessa varit utan arbete i 12 månader eller mer, varav 31 000 personer varit utan arbete i 24 månader eller mer.

En försvårande faktor för utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden består i att en relativt stor andel saknar gymnasieutbildning, vilket ofta är ett grundkrav på svensk arbetsmarknad. I gruppen som helhet saknar 45 procent en avklarad gymnasieutbildning att jämföra med 36 procent för totalen inskrivna arbetslösa. Andelen växer dessutom tydligt med tid utan arbete där 52 procent hade en kortare utbildning i gruppen som varit utan arbete i 12 månader eller mer respektive 55 procent inom gruppen som varit utan arbete i 24 månader eller mer.

Utöver en avsaknad av gymnasieutbildning och andra kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar kan både bristande språkkunskaper, kulturella skillnader samt avsaknaden av kontaktnät var hindrande i utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Därutöver finns även en risk för diskriminering som i sig kan utgöra ett hinder.

Inskrivna arbetslösa 16-65 år fördelat på olika grupper maj 2022 och maj 2023

Källa: Arbetsförmedlingen och SCB

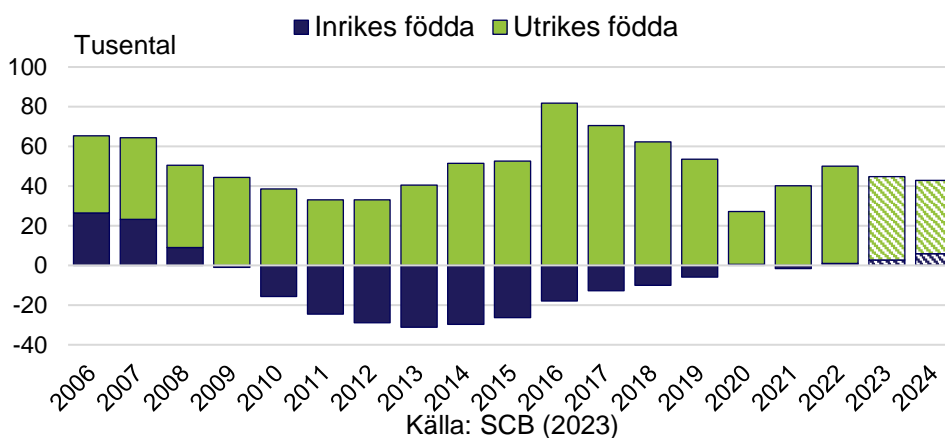
I maj 2022 fick Arbetsförmedlingen tillsammans med Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Länsstyrelsen Västernorrland, Migrationsverket och Socialstyrelsen i uppdrag från regeringen att ta fram en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden under perioden 2023-2025. Åtgärdsplanen innehåller förslag på rutiner och metoder för respektive myndighet i syfte att underlätta målgruppens etablering på arbetsmarknaden. Exempelvis nämns betydelsen av en likvärdig tillgång till insatser, ett förstärkt arbete mot arbetsgivare och en vidareutveckling av samverkan med kommuner som viktiga komponenter i detta arbete.¹

¹ Läs mer i *Arbetsförmedlingens plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden*, mars 2023. Af-2022/0046 3693.

4.6 Arbetskraften fortsätter att växa tack vare utrikes födda

Sedan flera år tillbaka har den inrikes födda befolkningen i yrkesaktiv ålder, 16–65 år, minskat kontinuerligt eller legat i det närmaste oförändrat. Utvecklingen beror på att inflödet av yngre personer till arbetskraften har varit betydligt lägre än utflödet av äldre personer bland den inrikes födda befolkningen. Befolkningen har trots detta totalt sett ökat starkt under samma period tack vare tillskottet från utrikes födda, som under perioden 2008–2022 har stått för i princip hela ökningen. Befolkningsökningen har dock slagit av på takten de senaste åren jämfört med tidigare år vilket delvis beror på färre beviljade uppehållstillstånd jämfört med tidigare år i kombination med att ökningarna har uteblivit inom den inrikes födda befolkningen.

Befolkning 16-65 år, förändring per år prognos för 2023 - 2024

Enligt SCB:s senaste befolkningsprognos från maj 2023 kommer den inrikes födda delen av befolkningen endast öka marginellt under prognosperioden 2023–2024. Utrikes födda i åldern 16–65 år beräknas samtidigt öka med 79 000 personer under 2022–2024, vilket kan jämföras med en ökning på 9 000 personer bland inrikes födda under samma period. Det innebär att utrikes födda kommer att stå för 90 procent av befolkningsökningen i aktiva åldrar, och därmed utgöra majoriteten av tillskottet till arbetskraften under prognosperioden.

4.7 Svårare situation för arbetslösa med svag konkurrensförmåga

Under flera års tid har det blivit mer och mer tydligt att vissa grupper av arbetssökande i allmänhet har svårare att komma i arbete. Arbetsförmedlingen har identifierat fyra grupper med svagare konkurrensförmåga, som i genomsnitt riskerar längre tider utan arbete.²⁰ Dessa grupper är stora och heterogena så det betyder inte

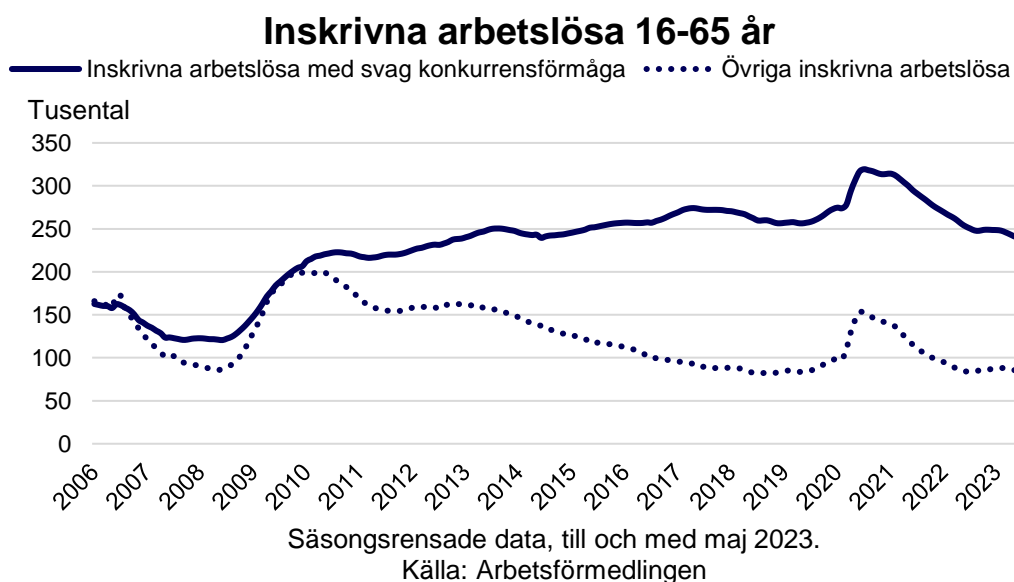
²⁰ Grupperna är personer som saknar gymnasial utbildning, är födda utanför Europa, är 55 år eller äldre eller har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. En person kan tillhöra flera av dessa grupper vilket man bör ha i åtanke vid tolkningen av utvecklingen av varje grupp för sig.

nödvändigtvis att alla som tillhör någon av grupperna har en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden.

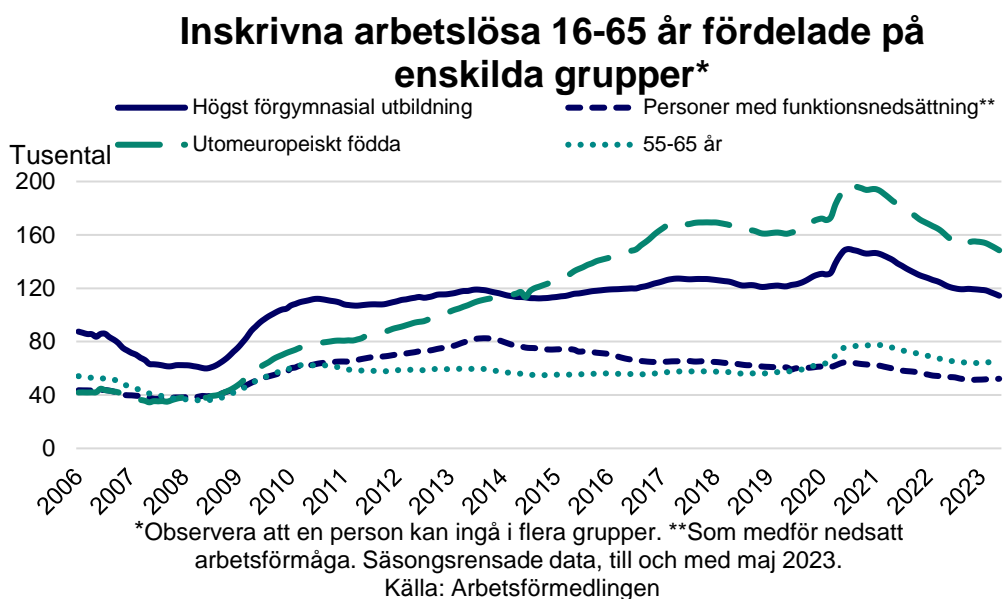
Sedan finanskrisen 2007–2009 har trenden varit att antalet arbetslösa som tillhör en eller flera grupper med svagare konkurrensförmåga har ökat över tid medan de som inte tillhör någon av dessa grupper i stället har minskat. Således har andelen arbetslösa som tillhör någon grupp med svagare konkurrensförmåga ökat.

Nära tre av fyra inskrivna arbetslösa tillhör nu någon grupp med svag konkurrensförmåga. Under slutet av förra året steg antalet inskrivna arbetslösa, både bland grupperna med svagare konkurrensförmåga och övriga inskrivna arbetslösa. De senaste månaderna har antalet inskrivna arbetslösa i stället börjat minska igen i båda dessa kategorier. I antal är det de med svagare konkurrensförmåga som har minskat mest.

Bland grupperna med svagare konkurrensförmåga är det personer som är födda utanför Europa som har ökat mest sedan finanskrisen. Arbetslösheten är visserligen betydligt högre inom denna grupp än totalt i åldern 16–65 år, men ytterligare en förklaring är att befolkningen har ökat tydligt inom denna grupp efter den stora migrationsvågen under 2010-talet. Under pandemin var det inom denna grupp som antalet inskrivna arbetslösa ökade mest, men procentuellt sett var det de som var 55 år eller äldre som ökade mest. Jämförelser mellan grupperna med svagare konkurrensförmåga bör dock göras med försiktighet då en person kan tillhöra fler än en av grupperna.²¹

²¹ Se även bilaga 3, *Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik*.

Inskrivna arbetslösa som är 55 år eller äldre är den enda av de fyra grupperna som ännu inte har gått under nivån före pandemin, utan antalet är nu i nivå med februari 2020. Antalet inskrivna arbetslösa i denna grupp började att öka svagt i slutet av förra året, men har de senaste månaderna börjat minska igen. De inskrivna arbetslösa som är födda utanför Europa visar en liknande utveckling med ökat antal i slutet av förra året, men minskande antal under hela våren.

Bland de med högst gymnasial utbildning syns ingen tydlig ökning sedan återhämtningen från pandemin. Under slutet av förra året planade kurvan ut, men under våren har antalet börjat minska igen. Antalet som har ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmågan har ökat svagt hela våren efter att ha minskat nästan hela 2022.

4.8 Kärvare arbetsmarknad för arbetslösa med kort utbildning

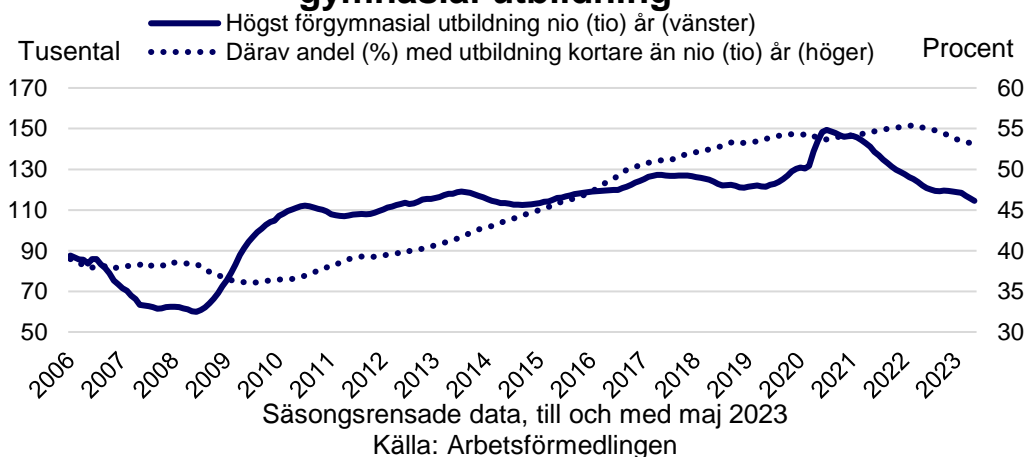
Även om det inte ännu syns en tydlig uppgång av antalet inskrivna arbetslösa med högst gymnasieutbildning så väntas arbetsmarknaden bli tuffare för de med kort utbildning. En fullföljd gymnasial utbildning utgör en vattendelare på den svenska arbetsmarknaden och spelar en avgörande roll för möjligheten för en fast etablering. Att utbildningsnivån är viktig syns i skillnaderna i relativ arbetslöshet inom grupper med olika utbildningsnivåer. Arbetslösheten som andel av den registerbaserade arbetskraften var i maj 20,0 procent bland de som saknade gymnasieutbildning. Det kan jämföras med 4,9 respektive 4,0 procent bland de som har en gymnasial respektive eftergymnasial utbildning. Skillnaderna mellan dessa grupper beror dock inte endast på olika utbildningsnivå. Personer kan tillhöra flera grupper med svagare konkurrensförmåga och en stor del av de som saknar gymnasial utbildning är också födda utanför Europa vilket medför att skillnader i exempelvis svenska språket kan vara ytterligare en del av förklaringen.

Sett till hela befolkningen i åldern 16–65 år var det 15 procent som saknade gymnasial utbildning år 2021 enligt SCB:s befolkningsstatistik. Antalet inskrivna arbetslösa som saknade gymnasieutbildning var 114 000 i maj, vilket utgör mer än en tredjedel av alla inskrivna arbetslösa och påvisar gruppens överrepresentation bland inskrivna arbetslösa.

De senaste årens ökande trend av antal inskrivna arbetslösa som saknar gymnasial utbildning drivs till stor del av ett ökat antal personer som även saknar en fullständig grundskoleutbildning. Det syns tydligt i dessa personers ökande andel av gruppen inskrivna arbetslösa som saknar gymnasial utbildning. Ökningen drivs av personer som är utrikes födda medan antalet med kortast utbildning i stället har minskat bland inrikes födda. I april förra året var andelen som saknade fullständig grundskoleutbildning 55 procent av alla som saknade gymnasieutbildning. Det är den hittills högsta noterade andelen. Sedan dess har även de med kortast utbildning gynnats på den starka arbetsmarknaden. De har procentuellt sätt minskat mer än hela gruppen som saknar gymnasieutbildning så således har andelen även minskat.

De med kortast utbildning har dock ofta en lång väg till arbete på den svenska arbetsmarknaden, som har höga krav på utbildningsnivå. Med en växande andel som saknar fullständig grundskoleutbildning har gruppen inskrivna arbetslösa som saknar gymnasial utbildning successivt tappat konkurrensförmåga över tid, bortsett från det senaste årets utveckling. Framöver väntas arbetsmarknaden påverkas negativt av den vikande konjunkturen. När arbetsmarknaden försvagas kommer konkurrensen att öka om de lediga jobben när vakanserna blir färre, de arbetssökande blir fler och då även bland starkare grupper på arbetsmarknaden. Det kommer försvåra situationen för de inskrivna arbetslösa med kortare utbildning.

Inskrivna arbetslösa 16-65 år, som saknar gymnasial utbildning

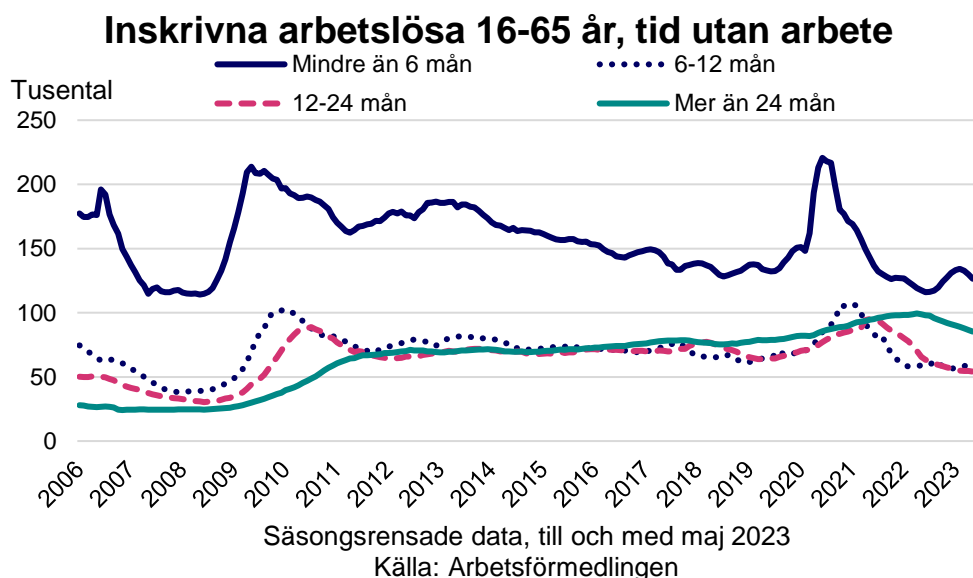
4.9 Långtidsarbetslösheten väntas öka med eftersläpning

Antalet långtidsarbetslösa, de som varit utan arbete i mer än 12 månader, ökade i kölvattnet av pandemin, men har därefter minskat under den efterföljande starka återhämtningen på arbetsmarknaden. Ända sedan i juli 2021 har antalet

långtidsarbetslösa minskat och i maj var antalet på samma nivå som under mitten av 2015. Både upp- och nedgångar av långtidsarbetslösheten sker med en eftersläpning från det totala antalet inskrivna arbetslösa. Vid försämrad arbetsmarknad tar det tid innan det ökade antalet arbetslösa blir långtidsarbetslösa och omvänt krävs det längre tider av stark arbetsmarknad för att utvecklingen ska vända neråt igen eftersom långtidsarbetslösa ofta står längre ifrån arbetsmarknaden. Långa tider utan arbete är en försvarande omständighet i sig vilket medför en risk för en permanent högre nivå av långtidsarbetslöshet.

Av ovanstående skäl har återhämtningen för de med de längsta tiderna utan arbete dröjt längre. Det syns bland annat i att antalet inskrivna som varit arbetslösa i 24 månader eller mer fortsatte att öka fram till och med april 2022. Sedan maj 2022 har dock även denna grupp minskat, men minskningen kommer från en historisk hög nivå.

Ett av de tydligaste tecknen på att arbetsmarknadens styrka har börjat att avta är att antalet inskrivna arbetslösa med mindre än sex månader utan arbete har ökat. Dock har antalet återigen minskat något de senaste månaderna. En del av minskningen kan hänföras till ett ökat antal bland de som varit utan arbete i 6–12 månader. Ökningar i denna grupp utgör det potentiella inflödet av inskrivna arbetslösa som har varit utan arbete i mer än 12 månader och medför ökad risk för ett ökat antal långtidsarbetslösa.

Antalet inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i 12–24 månader har fortsatt att minska, men minskningstakten har avtagit. Gruppen som har varit utan arbete i mer än 24 månader fortsätter också att minska och det har mycket att göra med att det tar tid innan inflödet till denna grupp ökar efter det att arbetsmarknaden försämras.

Antalet långtidsarbetslösa avgörs inte bara av inflödet. När arbetsmarknaden försvagas blir situationen tuffare för de som redan idag är långtidsarbetslösa. Det blir en konsekvens av att konkurrensen om jobben ökar när antalet inskrivna arbetslösa

ökar även inom grupper med starkare konkurrensförmåga. Därmed väntas de med längre tider utan arbete hamna längre bak i jobbkön och färre kommer ut i arbete.

Arbetsförmedlingen bedömer att antalet långtidsarbetslösa, med mer än 12 månader utan arbete, kommer att börja öka under prognoshorisonten med viss eftersläpning från den generella utvecklingen på arbetsmarknaden. Antalet långtidsarbetslösa bedöms uppgå till 155 000 personer i slutet av 2024, vilket innebär en högre nivå än före pandemin.

5 Utmaningar på arbetsmarknaden

Svensk ekonomi befinner sig i en konjunkturavmattning. Den svagare tillväxten bedöms medföra vikande efterfrågan och ökande arbetslöshet under prognosperioden, vilket kommer att innebära utmaningar på arbetsmarknaden. De som redan tidigare hade svårt att etablera sig får det svårare och långtidsarbetslösheten väntas öka. Samtidigt kvarstår stora utmaningar med brist på kompetens. Utmaningarna att hantera obalanserna på arbetsmarknaden bedöms därmed bestå under prognosperioden som sträcker sig till och med 2024.

5.1 Fler långtidsarbetslösa i spåren av konjunkturavmattningen

Under 2022 präglades arbetsmarknaden av en mycket stark återhämtning. Sysselsättningsgraden nådde rekordnivåer och antalet inskrivna arbetslösa minskade i hög takt. Även under inledningen av 2023 har arbetsmarknaden varit motståndskraftig. Den starka efterfrågan på arbetskraft har även gynnat långtidsarbetslösa. Antalet långtidsarbetslösa, personer som varit utan arbete i mer än tolv månader, nådde sin högsta nivå under sommaren 2021 och har därefter minskat. Antalet långtidsarbetslösa med längre arbetslöshetstider (över 24 månader) fortsatte dock öka ända fram till april 2022, men även denna grupp har minskat sedan dess. Det är tydligt att det krävs en lång period med en stark arbetsmarknad för att långtidsarbetslösheten ska sjunka.

I takt med att arbetslösheten väntas öka under andra halvåret 2023, bedöms även antalet långtidsarbetslösa stiga på nytt med en viss eftersläpning. Nästan 85 procent av de långtidsarbetslösa bedöms ha en svagare ställning på arbetsmarknaden. Antalet inskrivna med längre tider i arbetslöshet bedöms öka i slutet av prognosperioden. Vid slutet av 2024 bedöms antalet långtidsarbetslösa ha ökat till omkring 155 000 personer. Ökningen bedöms främst ske bland personer med svag konkurrensförmåga, exempelvis personer med kort utbildning. Utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa som varit utan arbete i två år eller mer. Inom gruppen bedöms närmare nio av tio ha en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden. Andelen långtidsarbetslösa med längre tider (24 månader eller mer) har ökat påtagligt under de senaste åren, detta i takt med att långtidsarbetslösa med relativt kortare tider har fått arbete.

Många inskrivna arbetslösa saknar de kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar. Denna grupp av arbetslösa, framför allt de med kort utbildning, riskerar att få en ännu svårare situation på arbetsmarknaden i takt med att kompetenskraven förändras. När konjunkturen försvagas framöver är det centralt att rikta insatser mot personer som riskerar att hamna i långtidsarbetslöshet, men även att jobba målinriktat med de som redan hamnat i långtidsarbetslöshet. Arbetsförmedlingen har under flera år haft ett fokus på reguljär utbildning som en väg till arbete. För många långtidsarbetslösa är utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet helt avgörande för att man åter ska kunna konkurrera om jobben. För att motverka ett ökat inflöde i långtidsarbetslöshet handlar det i stor uträkning om att sätta in rätt insats i rätt tid. Därför är det viktigt att Arbetsförmedlingen ges förutsättningar för

att ha beredskap för en sämre utveckling och större ökning av antalet arbetslösa än vad som bedöms i denna prognos. Många som står längre ifrån arbetsmarknaden behöver också gå till olika former av subventionerade anställningar, exempelvis nystartsjobb och introduktionsjobb. Forskningen har visat att subventionerade anställningar generellt är den mest effektiva insatsen för att bryta långtidsarbetslöshet.²² Genom dessa erhålls exempelvis arbetslivserfarenhet, språkträning och nätverk vilket förbättrar chanserna på arbetsmarknaden. Att öka antalet deltagare i subventionerade anställningar är en särskilt avgörande del i en effektiv mix av insatser för de som står långt ifrån arbetsmarknaden. Subventionerade anställningar kan även ge effekter i påföljande led där effekten kan mätas som en progression, det vill säga ett stegvist närmande mot arbetsmarknaden.²³ Det innebär att det för många kan ta lång tid att varaktigt etableras på arbetsmarknaden. Ett intensivt matchningsarbete är resurskrävande men kan ge positiva effekter på sikt, inte minst för utrikes födda kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden.²⁴

Regeringen beslutade i februari 2022 om två uppdrag till Arbetsförmedlingen: (1) att analysera och redovisa behov hos arbetssökande som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden²⁵ och (2) att minska långtidsarbetslösheten²⁶. Det senare uppdraget omfattar bland annat att från och med 2023 förstärka stödet till personer som är långtidsarbetslösa, särskilt i områden med socioekonomiska utmaningar. Uppdraget innebär att möjliggöra för fler bokade möten med arbetssökande, fler personalintensiva insatser, ökad beslutskapacitet, ökad fysisk lokal närvaro och tillgänglighet samt stärkt samordning kring individ och operativa samverkansinsatser där egen personal utför det fördjupade stödet. Uppdraget är komplext, brett och berör många delar av Arbetsförmedlingens verksamhet. Arbetsförmedlingen konstaterade i budgetunderlaget för 2023–2025 att uppdraget innebär ett väsentligt större åtagande än vad myndigheten är resurssatt för. Gruppen långtidsarbetslösa har en komplex sammansättning där ett stort antal arbetssökande har behov av fördjupat stöd anpassat utifrån sina specifika förutsättningar.

Arbetet med att minska långtidsarbetslösheten behöver bedrivas inom många olika politikområden och tillsammans av flera olika aktörer. Arbetsförmedlingen har en central roll i arbetet med att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet men kommer inte att klara utmaningen på egen hand med verktygen inom den statliga arbetsmarknadspolitiken. Även kommunerna, Försäkringskassan, aktörer inom idéburen sektor samt arbetsgivarna själva har en viktig roll. Långtidsarbetslösheten påverkas även av den ekonomiska politiken och den generella efterfrågan i ekonomin.

---

²² Se exempelvis rapporten *Arbetsmarknadsetablering av nyanlända lågutbildade flyktingar*, IFAU 2020:21

²³ Läs mer i rapporten *Att studera progression - en kartläggning av vägen genom insatser till arbete*, Arbetsförmedlingen analys 2022:12

²⁴ Läs mer i rapporten *Matchningsinsatser för personer som nyligen fått uppehållstillstånd - Slutrapport från socialfondsprojektet Jämställt Etablering*, Arbetsförmedlingen analys 2022:10.

²⁵ Uppdrag till Arbetsförmedlingen att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden. A2022/00331.

²⁶ Uppdrag till Arbetsförmedlingen att minska långtidsarbetslösheten. A2022/00330.

5.2 Fortsatt brist på kompetens

Arbetsförmedlingens enkätundersökning visar att svårigheterna att rekrytera rätt kompetens har varit stora under lång tid. Den konjunkturförsvagning som nu väntas med ökande arbetslöshet som följd medför att bristen på arbetskraft kan minska något men bedöms vara fortsatt hög inom delar av det privata näringslivet men i synnerhet inom offentlig verksamhet under prognosperioden. Detta beror på de tydliga obalanser som har funnits på den svenska arbetsmarknaden under lång tid. Den förväntade utvecklingen på arbetsmarknaden innebär ett ökat antal arbetslösa och långtidsarbetslösa samt en avtagande efterfrågan i flera branscher.

Arbetslösheten väntas öka mer bland grupper som har en svagare ställning (exempelvis personer med kort utbildning) på arbetsmarknaden än bland övriga. Det blir därför centralt att underlätta samt att motivera och vägleda fler till utbildning som leder till arbete. Mer flexibla möjligheter för utbildning, omställning och kompetensutveckling är också nödvändiga för personer som behöver komplettera sin utbildning eller ställa om.

Även arbetsmarknadsutbildning är ett viktigt verktyg för att motverka bristen på arbetskraft och säkra kompetensförsörjningen på lång sikt. Det är centralt att identifiera behov av arbetsmarknadsutbildningar och uppdragsutbildningar. Att fånga, samordna och analysera behov inför upphandling samt uppföljning av leverantörer av anskaffade arbetsförmedlingstjänster, är avgörande för att säkerställa att myndigheten upphandlar rätt tjänster och sedan får det som upphandlats.

Metoden beskrivs i återrapporten *En effektiv, strategisk och jämställd arbetsmarknadsutbildning*.²⁷ Metoden innefattar ställningstaganden på lokal, regional och nationell nivå vilket omhändertar lokal och regional kunskap om kompetensförsörjningsbehov. Detta innebär att metoden kan tillämpas för att i samband med en stor företagsetablering eller företagsexpansion kvalitativt kartlägga och bidra till att möta de kompetensbehov som uppstår, och som inte möts av det reguljära utbildningssystemet. Myndigheten behöver säkra en välfungerande kedja från behovsanalys till anskaffning och leverantörsuppföljning. Detta behöver ske genom dialog med branschorganisationer och andra relevanta aktörer på nationell, regional och lokal nivå.

En stor utmaning för Arbetsförmedlingen och kommunerna framöver är att öka antalet arbetslösa som påbörjar reguljär utbildning. Det gäller inte minst för personer med kort utbildningsbakgrund. En fullföljd gymnasieutbildning är fortsatt den enskilt viktigaste faktorn för att varaktigt etablera sig på svensk arbetsmarknad. Det visar sig bland annat genom att personer som saknar gymnasial utbildning är överrepresenterade bland inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen. För andra kan det handla om att bredda sitt sökområde yrkesmässigt eller geografiskt till områden på arbetsmarknaden där utbudet inte är tillräckligt för att tillgodose efterfrågan.

Arbetsförmedlingen har ett uppdrag i regleringsbrevet för 2023 att fortsätta stärka och utveckla sitt arbete med arbetsmarknadspolitiska insatser och arbetsgivarkontakter i syfte att bidra till en förbättrad och mer effektiv

---

²⁷ Återrapport *En effektiv, strategisk och jämställd arbetsmarknadsutbildning Af-2021/0002 9540*

kompetensförsörjning för arbetsgivare som är i behov av att rekrytera arbetskraft. Nyligen lämnade Arbetsförmedlingen en lägesbeskrivning till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) avseende hur myndigheten arbetar med dessa frågor samt arbetet kan utvecklas.²⁸

Även arbetsgivarna har ett stort ansvar för att bidra till att underlätta den långsiktiga kompetensförsörjningen. Det handlar bland annat om att förbättra arbetsvillkoren för att kunna behålla befintlig personal och attrahera fler personer till utbildningar kopplade till bristyrken. Men det kan också handla om att se över vilka kompetenser som verksamheten faktiskt är i behov av samt att förhålla sig flexibelt till krav på erfarenhet eller utbildning vid rekrytering där så är möjligt. Arbetsgivare behöver också erbjuda kontinuerlig kompetensutveckling för att främja möjligheterna till livslångt lärande och därmed öka möjligheterna att klara sin egen kompetensförsörjning framöver.

---

²⁸ Kompetensförsörjning, arbetsgivarkontakter och arbetsinriktade insatser – lägesbeskrivning, Arbetsförmedlingen Af-2023/0025 6765

6 Fördjupningar

6.1 Internationellt svag tillväxt i Sverige 2023

Prognoser pekar mot att BNP-tillväxten i Sverige i år blir den lägsta inom EU. Det kan dels förklaras av att svensk ekonomi klarat kostnadskrisen jämförelsevis bra, dels av att penningpolitiken är mer åtstramande än vad räntebanan visar. Svensk tillväxt framstår inte som svag om hela perioden 2020-2024 beaktas och det återstår att utvärdera den till synes kraftfulla penningpolitikens förmåga att snabbt ta ner inflationen och balansera ekonomin.

Hittills har Sverige klarat krisen bra

Europeiska kommissionens (2023) senaste prognos (maj) upprepar samma dystra resultat för svensk ekonomi som den föregående prognosen (februari): Sveriges BNP-tillväxt i år blir den svagaste bland alla 27 EU-länder. Efter ett år med krympande ekonomi (- 0,5 %) tar BNP-tillväxten viss fart nästa år (+ 1,1 %), men återhämtningen placerar ändå Sverige i den svagare tillväxthalvan bland medlemsländerna 2024 (plats 18). I IMF (2023), från april, gjordes en nästan identisk prognos för svensk tillväxt i år (- 0,5 %) och nästa år (+ 1,0 %). Till det kan läggas att svenska prognosmakare överlag lägger fram ännu dystrare utsikter för Sverige under Arbetsförmedlingens prognosperiod, 2023-2024 (se Tabell1).

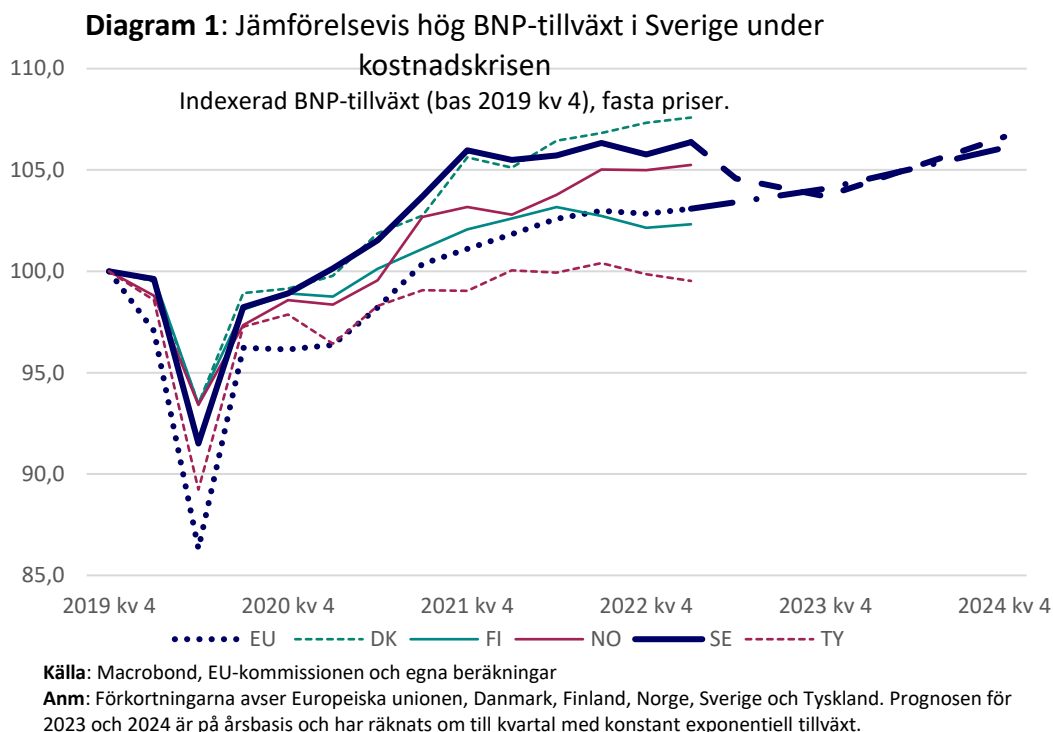
Tabell 1: Inhemsk BNP-prognoser visar svagare tillväxt

	Publicering (2023)	2023	2024
Nordea	maj	-1,4	0,4
Swedbank*	april	-1,1	0,3
Handelsbanken*	mars	-0,8	1,0
SEB*	maj	-0,8	0,6
Konjunkturinstitutet	mars	-0,6	1,3
Riksbanken*	april	-0,5	0,2
EU-kommissionen	maj	-0,5	1,1
IMF	april	-0,5	1,0

Anm: Tillväxt i procent och fasta priser. *Kalenderjusterat.

Om man ser 2023-2024 som del av ett större förlopp framträder en annan bild. Sedan fjärde kvartalet 2019, alltså sista kvartalet innan pandemin bröt ut, har svensk ekonomi presterat bra så här långt (Diagram1). Jämfört med hela EU och Sveriges viktigaste handelspartners i Europa (2022) var nedgången i svensk ekonomi förhållandevis begränsad under de relativt lätta Covid 19-restriktionerna. Mer anmärkningsvärt är att återhämtningen i Sverige trots det var mycket stark. Under hela perioden från kvartal fyra 2019 har svensk BNP-tillväxt utvecklats klart bättre än EU-genomsnittet. Mot bakgrund av de senaste årens utveckling framstår den prognosticerat svaga tillväxten för Sverige 2023-2024 som mindre avvikande. Som diagrammet nedan också visar innebär den svaga tillväxten som Europeiska

kommissionen prognosticerar att Sverige får en genomsnittlig utveckling istället för EU:s lägsta, sett över hela perioden 2020-2024.

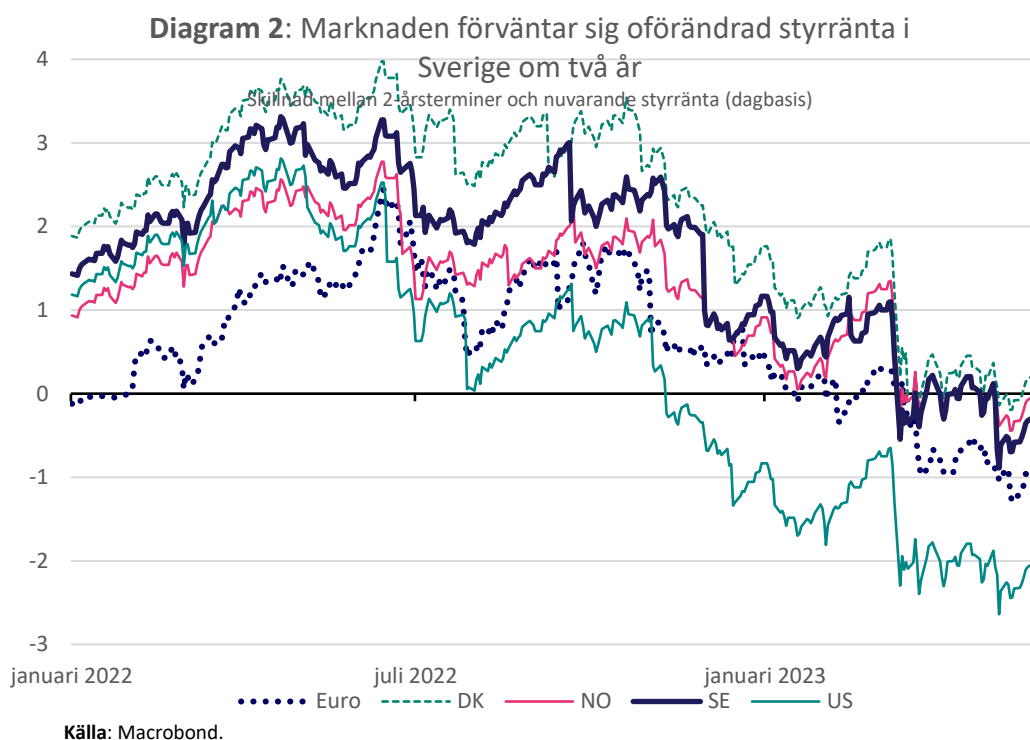
Räntehöjningar som slår hårdare i Sverige

Sveriges Riksbank och andra centralbanker i Europa har följt i spåren av de historiskt snabba styrränteökningar som Fed i USA slog in på i början av förra året. Höjningstakten avviker inte ur ett internationellt perspektiv, där exempelvis ECB haft en något mer intensiv ökningstakt för eurozonens länder och Bank of England genomfört betydligt större ökningssteg i Storbritannien. Det som avviker är att räntehöjningarna kan förväntas få större genomslag på efterfrågan i svensk ekonomi. Som Riksbanken (2022) lyfte fram redan i höstas kan man vänta sig att effekten av det senaste årets räntehöjningar är avvikande starka, både ur ett historiskt och internationellt perspektiv.²⁹ Enligt deras analys har räntekänsligheten i svensk ekonomi ökat de senaste trettio åren och sticker ut internationellt. Hushållen har lånat allt större del av sin inkomst för att köpa bostad och under 2010-talets rekordlåga räntenivåer har det skett ett skifte mot kortare räntebindningstider. Det senaste årets räntehöjningar gäller därmed större lånesummor för det genomsnittliga hushållet och genomslaget på hushållets ekonomi kommer snabbare. Som en historisk jämförelse påpekade Riksbanken i höstas att om ”styrräntan stiger i enlighet med Riksbankens prognos kommer hushållens räntekvot om tre år att vara i paritet med nivåerna i mitten av 1990-talet, då styrräntan var över 8 procent” (s. 69). Med andra ord säger analysen att en räntenivå på drygt två procent 2025 skulle ge samma

²⁹ Se fördjupningen ”Högre räntekänslighet i den svenska ekonomin”, s. 67-75.

relativa kostnadsbörda som hushållen upplevde under en styrränta som var nästan fyra gånger så stor under 1990-talet.

I en internationell jämförelse finns det tre variabler som gör att Sverige sticker ut, enligt en internationell jämförelse av IMF (2023). Det handlar om den stora andelen husägare med lån, den höga skuldkvoten som de har i genomsnitt, samt den stora andel av dem som har korta bindningstider på sina lån.³⁰ Det ger en förklaring till varför det senaste årets ränteökningar kan förväntas få större genomslag i Sverige, trots att de internationellt sett inte varit avvikande höga.³¹ Diagram 2 visar dessutom att marknaden förväntar sig minskad styrränta med nästan en procentenhet för ECB, om två år, jämfört med mer eller mindre oförändrad nivå för Riksbanken. Sammanfattningsvis kan penningpolitiken förväntas få särskilt stor verkan i Sverige 2022-2024.

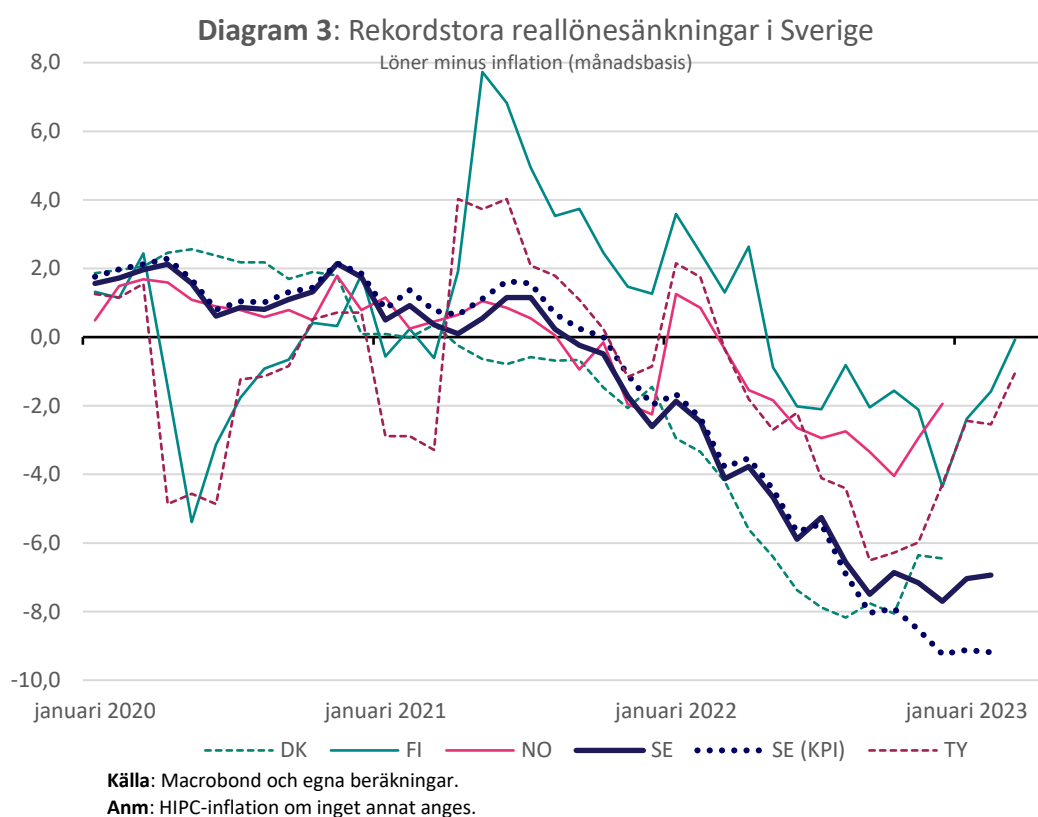
Svenska löner har urholkats rekordmycket

Enligt det internationellt jämförbara måttet på inflation som används inom EU (HIKP) har prisutvecklingen i Sverige följt den totala inflationen inom unionen ganska nära. Måttet tar däremot inte hänsyn till hur stor andel rörliga lån som finns bland hushållen, vilket innebär att den faktiska prisökningen som hushållen drabbas av genom ränteökningar inte mäts. KPI är ett vanligt förekommande inflationsmått

³⁰ Enligt IMF:s ”Indicators of Housing Market Risk” (2023, s. 23) är Sverige ett av sex länder som hamnar i den högsta risknivån (sju kategorier) bland totalt 27 länder. Övriga två variabler som vägs in i den samlade bedömningen är de samlade prisökningarna (kvartal 1 2020-kvartal 1 2022), där Sverige har låg risk, samt de samlade styrränteökningarna (kvartal 1 2022-kvartal 3 2022), där risken är medelhög.

³¹ En indikation på den starka ränteeffekten ges av siffror som Ahir m fl (2023) lyfter fram i en internationell jämförelse baserad på OECD-data. Den visar att de svenska bostadspriserna minskat tredje mest det senaste kvartalet (jämfört med föregående kvartal), i ett urval av 46 ekonomier.

som med Sveriges metod tar hänsyn till den effekten. Enligt KPI vände inflationen i Sverige ned ett par månader efter eurozonen. Den nedåtgående trenden därefter har varit svagare och april månads siffror visar på betydande skillnader, 10,5 respektive 7,0 procent. Problemet är att KPI inte räknas fram enligt en harmoniserad, internationellt jämförbar metod.³² Diagram 3 visar däremot entydigt att svenska hushålls köpkraft urholkats kraftigt när inflationen sätts i relation till löneökningarna. Reallöneminskningarna under 2022 var de största på minst 60 år (Ekonomifakta, 2023). Räknat mot KPI som inflationsmått registreras en avvikelse mot HIKP sedan september förra året. Det tyder på att räntekostnaderna fått allt större genomslag sedan dess och innebär en reallönesänkning på ytterligare 2,25 procentenheter jämfört med om HIKP används som inflationsmått (februari).

Den svaga tillväxten behöver inte vara ett svaghetstecken

Förutom att svenska hushåll framstår som särskilt räntekänsliga verkar också reallöneminskningarna varit avvikande stora i Sverige på senare tid. I en internationell jämförelse innebär det att de svenska hushållens köpkraft urholkats mycket från såväl inkomst- som kostnadssidan. Den förväntade svaga tillväxten i Sverige 2023-2024 kan åtminstone delvis förklaras av avvikande svag privat konsumtion. Om man lyfter blicken från den svaga tillväxten de två åren syns en penningpolitik som är mer åtstramande än vad som kan utläsas av Riksbankens

³² I Sverige tar KPI hänsyn till bolånens räntebindningstid så som de var fördelade bland hushållen i början av det innevarande året. Metodiken varierar mellan länder och exempelvis beaktas i vissa länder inte räntekostnader på bostadslån som en kostnad utan som en investering.

räntehöjningar sedan förra året. Riksbankens egen analys innebär uttryckligen att ”den ökade skuldsättningen bland hushållen har gjort att penningpolitiken nu har ett större genomslag på efterfrågan i ekonomin” (s. 67). Samtidigt bidrar knappa löneökningar från arbetsmarknadens parter, från inkomstsidan, till att dämpa den inhemska efterfrågan ytterligare. Den internationellt sett svaga BNP-tillväxten som förväntas drabba Sverige 2023-2024 kan således ses som resultatet av en avvikande åtstramande penningpolitik, när både räntekänslighet och löneutveckling för hushållen tas med i bilden. Om det är framgångsrik penningpolitik beror på hur snabbt det får ekonomin att återgå till inflationsmålet och vad kostnaden blir i termer av obalanser och produktionsbortfall. Som Diagram 1 visar innebär det hursomhelst att utvecklingen inte är sämre än EU-genomsnittet när den längre perioden 2019-2024 utvärderas, enligt Europeiska kommissionens prognos.

Referenser

- Ahir, H., P. Loungani, och K. Bhasin (2023), “House Prices Continue to Fall as Borrowing Costs Rise”, *IMF BLOG*, 15 mars 2023 (<https://content.govdelivery.com/accounts/USIMF/bulletins/34ed364>).
- Ekonomifakta (2023), ”Real löneutveckling”, 2 juni 2023 (<https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Loner/Loneutveckling-och-inflation/?graph=/20419/1/all/>)
- Europeiska kommissionen (2023), “European Economic Forecast: Spring 2023”, *European Economy*, Institutional Paper 200.
- International Monetary Fund (2023), “World Economic Outlook: A Rocky Recovery”, April.
- Riksbanken (2022), “Penningpolitisk rapport”, september 2022.

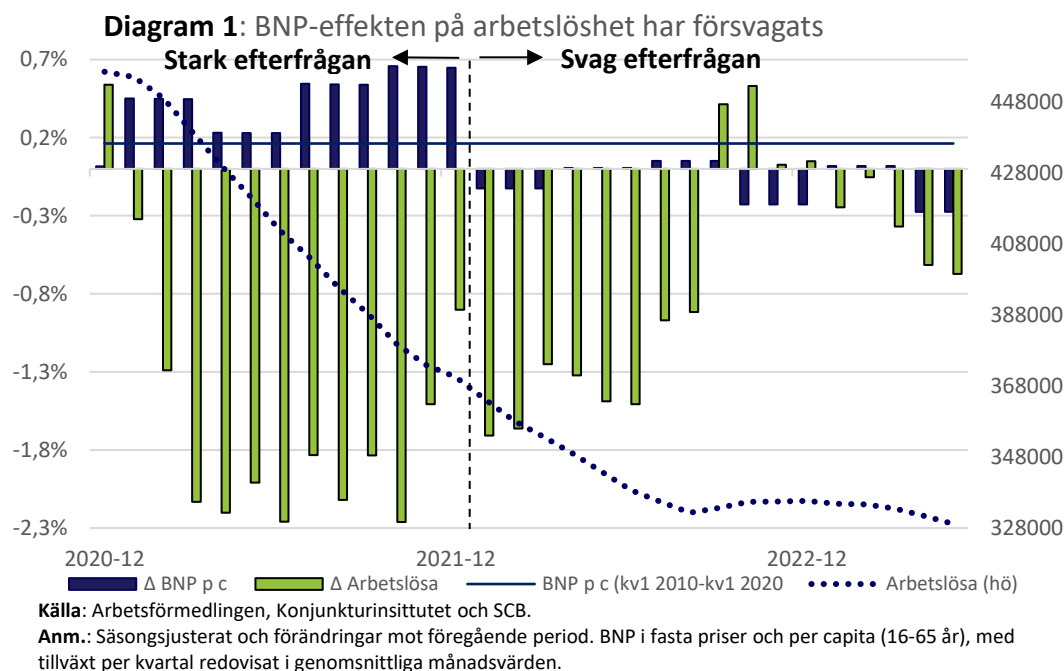

6.2 Varför är arbetsmarknaden så stark?

Efter konjunkturavmattningen förra året har arbetsmarknader i och utanför Sverige överraskat med sin styrka. I Sverige bromsade den starkt minskande trenden bland arbetslösa in och vändes till uppgångar i slutet av förra året, för att i år åter vändas till en minskande trend. En rad tecken tyder på att arbetsgivarnas anställningsstrategier påverkats av en situation där allvarlig kompetensbrist, ljusare framtidsutsikter och stora företagsvinster sammanfallit på ett unikt sätt. Det innebär att den minskande arbetslöshetstrenden kan vändas oproportionerligt snabbt om framtidsutsikterna drabbas av en påtaglig försämring.

Relationen BNP-arbetslösa har förändrats

I samband med förra årets konjunkturförsvagning har relationen mellan efterfrågan i ekonomin och arbetslöshetens utveckling förändrats. Diagram 1 visar att arbetslösheten fortsatte att minska under större delen av förra året trots att BNP-tillväxten gick från historiskt starka ökningar 2021 till minskningar förra året. Även om trenden med kraftigt minskat antal arbetslösa dämpades under förra året, och vändes till ökningarna mot slutet av året, har den åter vänts till minskningar i år. Den minskande trenden är inte i närheten av den kraft som arbetsmarknaden visade under 2021 och fram till sensommaren förra året, men har förstärkts på sistone.

Årsskiftet 2021-2022 markerade en kraftig konjunkturavmattning, på kvartalsbasis, som är kopplad till den pågående inflationskrisen. Den har sitt ursprung i de tidigare Covid 19-restriktionerna och förstärktes av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Även om BNP-tillväxten varit obefintlig eller minskande fem kvartal i följd avviker förra årets sista kvartal med den klart största realiserade minskningen. Efterfrågeminskningen ser också ut att ha lämnat avtryck på arbetsmarknaden, men bara inledningsvis. Efter förra sommaren, inför det fjärde kvartalets BNP-nedgång,

vändes den minskande trenden av antalet arbetslösa tvärt till ökning. Då fanns en stor oro för en kall vinter och skenande energipriser, men energikrisen uteblev och den ekonomiska nedgången blev inte så allvarlig som befarat.³³ Arbetslöshetens ökande trend blev kortvarig och sedan slutet av förra året syns tecken på ett nytt trendbrott.

Tabell 1 visar korrelationen mellan antalet arbetslösa och BNP per capita för olika perioder under de senaste fyra decennierna. Korrelationen är som väntat negativ för hela perioden och starkast (negativ) den innevarande månaden och de första månaderna därefter. Uppdelningen av perioden visar att relationen är relativt stabil med undantag för den exportdrivna konjunkturcykeln fram till finanskrisen (2000-2008) samt från och med Covid 19-krisen. Det svaga sambandet för den förra perioden kan förklaras av att det handlade om en utdragen period med stark BNP-tillväxt som drevs på av en historisk expansion av den globala handeln, kopplad till industrin och därmed en sektor med relativt låg arbetskraftsintensitet. Den innevarande perioden visar däremot, i likhet med diagram 1, tydliga skillnader före och efter årsskiftet 2021-2022. Även om den omedelbara och kortsiktiga relationen mellan BNP och arbetslösa försvagats sedan förra året är det också tydligt att den väntade negativa relationen istället fördröjts, där konjunkturförsvagningen under 2022 resulterade i ökande arbetslöshet först efter sommaren. Därefter har den svaga BNP-utvecklingen inte haft lika tydlig effekt och den minskande arbetslösheten i år sticker ut mot konjunkturförsvagningen under fjärde kvartalet förra året.

Tabell 1: Korrelation mellan arbetslösa och BNP per capita samt eftersläpande (lag) värden.

	BNP p c	lag 1	lag 2	lag 3	lag 4	lag 5	lag 6	lag 7	lag 8	lag 9	lag 10	lag 11
1991-08 - 2023-04	-0,43	-0,40	-0,37	-0,30	-0,26	-0,25	-0,28	-0,28	-0,28	-0,25	-0,21	-0,16
1992-10 - 2000-06	-0,37	-0,38	-0,44	-0,50	-0,50	-0,47	-0,31	-0,25	-0,32	-0,43	-0,40	-0,22
2000-07 - 2007-12	0,00	0,02	-0,09	-0,05	-0,17	-0,17	-0,27	-0,24	-0,29	-0,30	-0,31	-0,22
2008-01 - 2020-03	-0,52	-0,61	-0,64	-0,61	-0,59	-0,54	-0,54	-0,49	-0,48	-0,42	-0,41	-0,33
2020-04 - 2023-04	-0,72	-0,55	-0,35	-0,11	0,03	0,02	-0,10	-0,19	-0,19	-0,11	-0,02	0,03
2022-01 - 2023-04	-0,21	-0,31	-0,42	-0,44	-0,48	-0,62	-0,76	-0,80	-0,78	-0,52	-0,27	-0,10

Källa: Arbetsförmedlingen, Konjunkturinstitutet och SCB och egna beräkningar.

Anm.: Korrelation på säsongjusterade värden och procentuella förändringar.

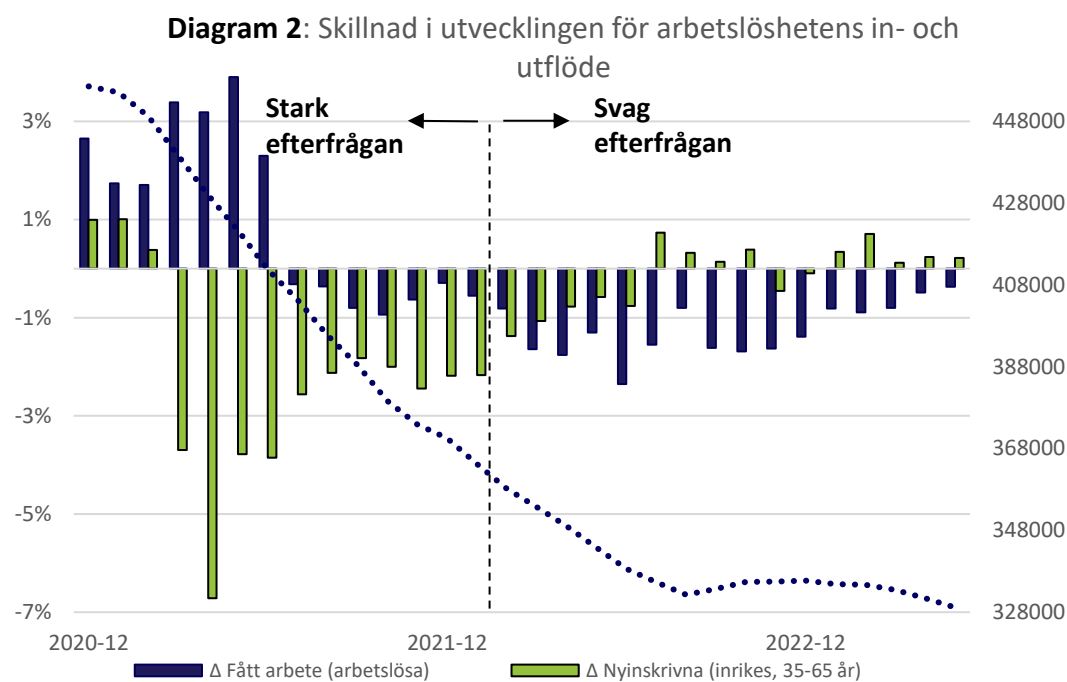
Arbetsgivarnas beteende har ändrats

Diagram 2 tyder på att det finns skillnader i hur arbetsgivarnas anställningsplaner påverkats av konjunkturedgången sedan årsskiftet 2021-2022.

Konjunkturedgången har vänt den ökande trenden av nyanställningar till minskningar, medan trenden med minskande uppsägningar ser ut att ha stabiliserats kring oförändrade nivåer. Inflödet från arbete till arbetslöshet fångas till stor del av utvecklingen för nyinskrivna arbetslösa som är födda i Sverige och i åldern 35-65 år, eftersom det är en del av de arbetslösa som påverkas relativt lite av förändringar i arbetskraften kopplade till invandring respektive utbildning. Diagram 2 visar att minskningarna av nyinskrivna inom den gruppen dämpades påtagligt redan under det avslutande halvåret 2021. Men sedan halvårsskiftet förra året har utvecklingen stabiliserats på nivåer som varit svagt ökande eller svagt minskande. Inflödet från arbete till arbetslöshet har inte visat tecken på någon tydligt ökande trend under eller

³³ BNP-tillväxten i diagram 1 bygger på Konjunkturinstitutets prognos från mars ("Konjunkturläget"), där prognosen för kvartal 1 var en ökning på 0,2 % jämfört med föregående kvartal men utfallet blev + 0,6 %. I deras prognos från september förra året var prognosen - 0,6 % för fjärde kvartalet förra året och - 0,1 % för första kvartalet i år. Utfallet för fjärde kvartalet blev - 0,5 %.

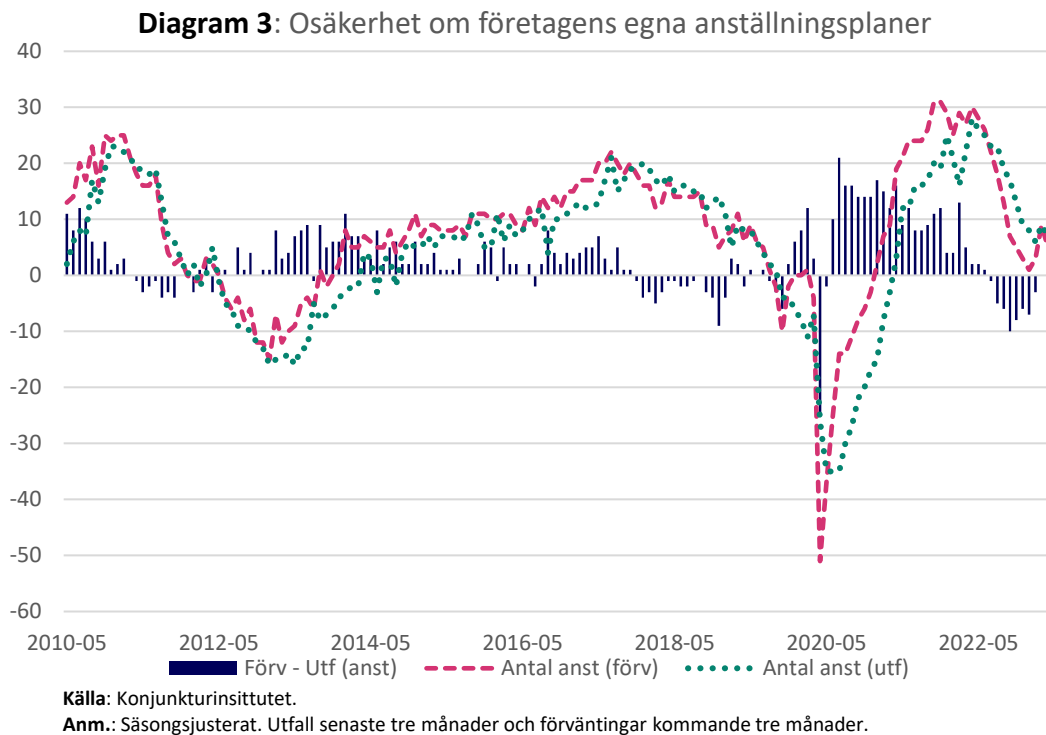
efter den BNP-minskningen sista kvartalet förra året. När det gäller utflödet, från arbetslöshet till arbete, vändes stora ökningar till minskningar redan under andra halvan av 2021 och minskningarna tilltog efter konjunkturavmattningen vid årsskiftet. En intressant utveckling är dock att minskningarna visade en tilltagande trend *inför* BNP-minskningen under det avslutande kvartalet förra året, för att tydligt dämpas därefter.

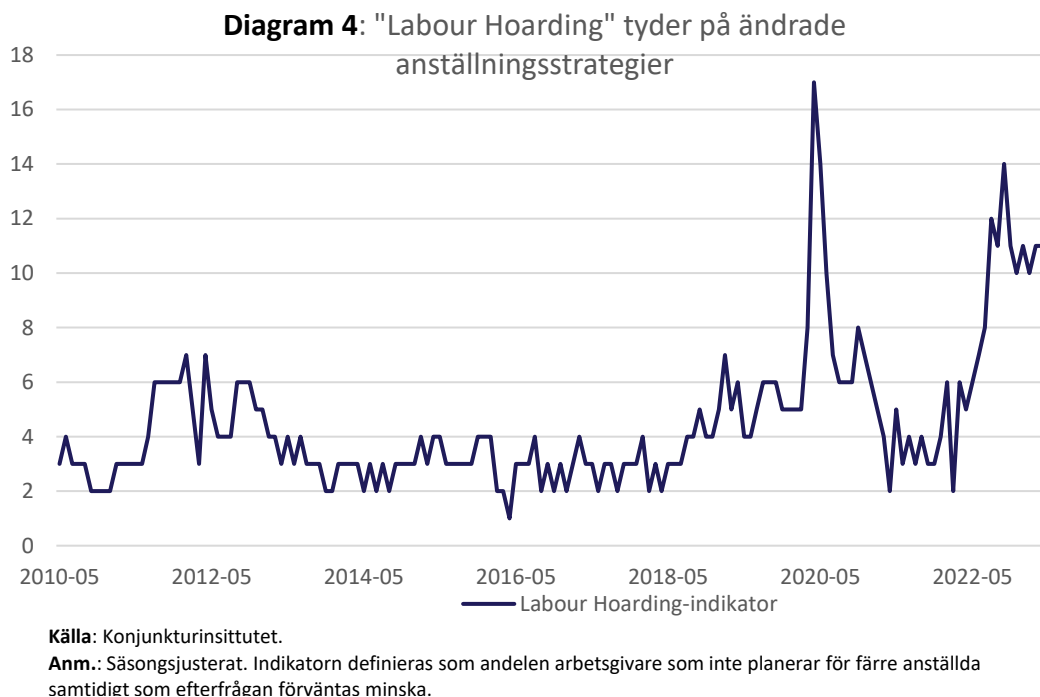
Källa: Arbetsförmedlingen.

Anm.: Arbetslösa säsongjusterat. 12 månaders glidande medelvärde för Fått arbete och Nyinskrivna.

Även Diagram 3 visar signaler från arbetsgivarna om att en osäker ekonomisk situation påverkat deras beteende. Sedan covidkrisen bröt ut har det införts historiskt avvikande skillnader mellan utfallet för företagets anställda de senaste tre månaderna och utvecklingen som de förväntar sig de kommande tre månaderna. Även vid tidigare konjunkturuppgångar har företagets förväntningar successivt reviderats upp under expansiva anställningsperioder, men förväntningarna har varit särskilt uppskrivade under den starka återhämtningen fram till årsskiftet 2021-2022. Sedan halvårsskiftet förra året har företagets förväntningar istället varit historiskt svaga i relation till utfallet, med ökande skillnader fram till januari i år. Därefter har den minskande trenden i utfallet för företagets anställda fortsatt samtidigt som ökade förväntningar för de kommande tre månaderna stannat av. I likhet med Diagram 2 visar Konjunkturinstitutets undersökningar på tydliga förändringar i samband med BNP-minskningen det avslutande kvartalet förra året. Företagens förväntningar i relation till utfallet var historiskt låga under förra årets fjärde kvartal för att vända uppåt efter det. Utvecklingen i både Diagram 1 och 2 tyder på att det byggdes upp oro om en kraftig nedgång i efterfrågan inför den gångna vintern, som blev klart mindre än befarat och har följts av större framtidstro och mer expansiva anställningsplaner.

Konjunkturinsittutets nya Labour hoarding-indikator är ytterligare ett underlag som visar att företagens beteende ändrats efter konjunkturförsvagningen i början av förra året. Indikatorn visar hur stor andel av de företag som förväntar sig en försämrad efterfrågan också planerar för oförändrat eller ökat antal anställda. Diagram 3 visar att andelen företag som väljer att inte säga upp personal trots väntade efterfrågeminskningar ökat kraftigt sedan början av förra året. Det är en utveckling som gäller alla övergripande näringar men som drivits på av handelssektorn och i synnerhet byggsektorn. Även här noteras ett trendbrott i samband med BNP-minskningen under det fjärde kvartalet förra året, då indikatorn minskade snabbt. Under det här året har rekordnivåerna dragits ned av minskningar inom först byggsektorn och de senaste månaderna av tjänstesektorn och industrin.

Även Arbetsförmedlingens indikator för kapacitetsutnyttjande visar en liknande utveckling. I samband med covidkrisen sjönk andelen företag som uppgett att de kan öka produktionen med högst fem procent innan de måste anställa till rekordlåga nivåer under hösten 2020. Det kan förklaras av det tillfälliga och omfattande statliga stödet med korttidspermitteringar, som omfattade över 465 000 personer som mest (maj 2020). I det avseendet är det mer anmärkningsvärt att kapacitetsutnyttjandet även därefter förblivit på nivåer som inte uppmätts före pandemin, trots att stödet rullats tillbaka och konjunktoren försvagats.

Svår bristsituation, ljusning i sikte och stora företagsvinster

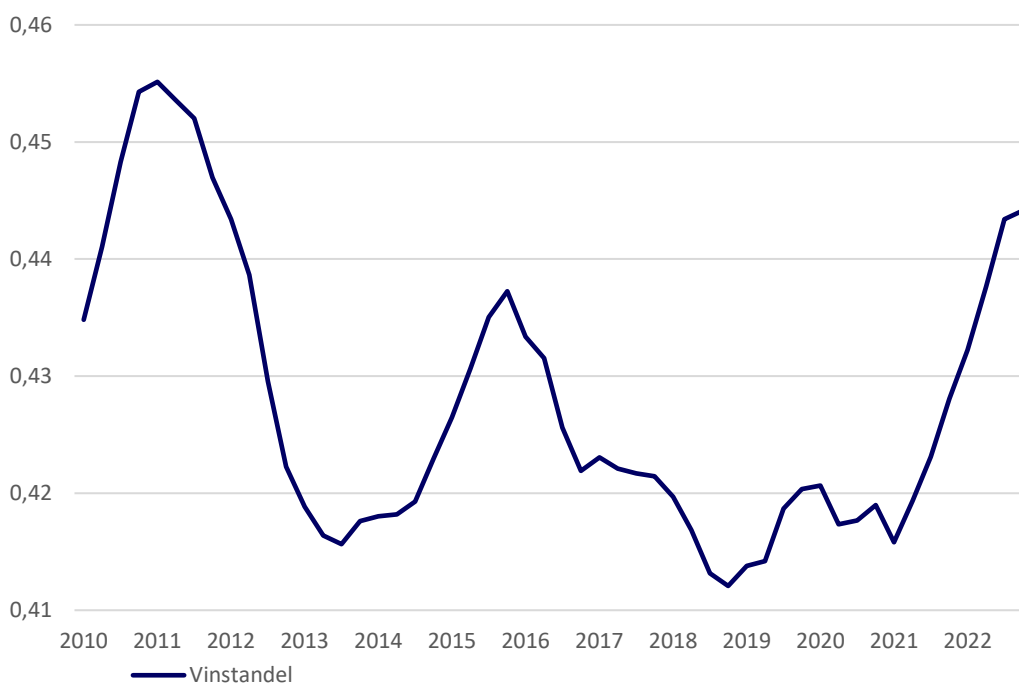
Under 2010-talet har Konjunkturinstitutets nya Labour Hoarding-indikator visat en ökande trend vid två tillfällen. Båda gångerna har trenden tagit fart inför en förestående konjunkturavmattning, påbörjad kring årsskiftet till 2012 och 2019. Vid båda tillfällena har nivåerna stannat långt under de som registrerats sedan förra året, förutom månaden innan korttidspermitteringarna nådde sin högstanivå. Den allvarliga bristsituationen, de ljusare framtidsutsikterna och företagets stora vinster är faktorer som nu sammanfallit på ett sätt som inte skett tidigare. Det kan ha samverkat till att få indikatorn att nå den senaste tidens rekordnivåer.

”Hamstring” eller ”övervintring” av anställda är en företeelse som det i ökande grad spekulerats kring de senaste åren i takt med att bristsituationen nått nya rekordnivåer i både Sverige och andra utvecklade ekonomier. Labour Hoarding-indikatorn är unik data med en konkret förklaring till varför arbetsmarknaden överraskat med sin motståndskraft under den pågående konjunkturedgången. Den grundläggande orsaken till att arbetsgivare skulle välja att behålla personal som i

dagsläget inte behövs är att den ihållande bristsituationen innebär att senare återanställningar, när efterfrågan åter vänt upp, skulle innebära en mer kostsam lösning än att behålla personalen.³⁴ Förutsättningarna för en sådan övervintring av redan anställd personal har stärkts av rekordhöga bristtal förra året (se avsnitt 3.5) som sammanfallit med tydliga signaler från Riksbanken om att det senaste årets kraftiga ränteökningar snart är över. En återhämtning av konjunkturen ser därtill ut att ha närmat sig ytterligare efter att vinterns konjunktunedgång blev svagare än befarat och inflationen därefter vänt nedåt.

Slutligen ger ökade företagsvinster större utrymme att överhuvudtaget ha den finansiella kapaciteten att övervintra personal. Företagens vinstandelar började öka efter att covidkrisen inleddes, och korttidspermitteringarna infördes, och har fortsatt att öka under den pågående inflationskrisen. Utvecklingen ser likadan ut bland euroländerna (Europeiska kommissionen (2023: 30)) och vinstandelarna är för närvarande de högsta sedan återhämtningen av finanskrisen i början av det förra decenniet. Höga vinstandelar innebär både att företag kan övervintra delar av personalen eller undvika konkurs under en konjunktunedgång.³⁵

Diagram 5: Företagens vinster har rusat uppåt efter pandemin

Källa: SCB och egna beräkningar.

Anm.: Näringslivets förädlingsvärde till baspris.

³⁴ Nya resultat från Buryas m fl (2022) studie av den amerikanska arbetsmarknaden ger stöd för att förhandlingsstyrkan mellan arbetsgivare och arbetstagare påverkar företagens anställningsplaner. Studien visar att förändringar i efterfrågan i ekonomin får större genomslag på arbetsmarknaden genom företag som har en stark ställning vid rekryteringar, som därmed kan räkna med att uppsägningar vid nedgångar relativt enkelt kan återställas med rekryteringar när efterfrågan återhämtat sig. Se Aranki m fl (2010) för en mer allmän genomgång av sambandet mellan konjunktur och arbetsmarknad.

³⁵ Se Bilaga 4 för en formell analys av hur ihållande kompetensbrist, ljusare framtidsutsikter och höga vinstandelar kan göra arbetsmarknaden mer motståndskraftig mot en konjunktunedgång.

Referenser

Aranki, T., K. Friberg, och M. Sjödin (2010), "Sambandet mellan konjunkturen och arbetsmarknaden i Sverige", *Ekonomiska kommentarer*, nr 10, Riksbanken.

Burya, A., R. Mano, Y. Timmer, och A. Weber (2022), "Monetary Policy under Labor Market Power", *IMF Working Papers*, WP/22/128.

Europeiska kommissionen (2023), "European Economic Forecast: Spring 2023", *European Economy*, Institutional Paper 200.

7 Bilagor

7.1 Bilaga 1. Nyckeltalstabell

	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
Arbetskraft (15-74 år)*	1,2	1,3	1,2	0,3
Sysselsatta (15-74 år)*	1,0	2,7	0,9	-0,1
Arbetslöshet (15-74 år)**	8,8	7,5	7,7	8,1
Inskrivna arbetslösa (16-65 år)***	409	342	336	347

Källa: SCB (AKU) och Arbetsförmedlingen

* procentuell förändring, ** procent, *** tusental (Arbetsförmedlingen)

7.2 Bilaga 2. Arbetsförmedlingens prognoser

Syfte

Arbetsförmedlingens prognosarbete har som huvudsyfte att ge kunskap om läget och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden. Det ska på så sätt stödja arbetet med att vägleda arbetssökande mot utbildning eller matcha dem mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov. Prognosresultaten är också ett viktigt underlag för att planera Arbetsförmedlingens verksamhet. Det övergripande syftet är att bidra till att skapa goda förutsättningar för en välfungerande arbetsmarknad.

Ny insamlingsmetod sedan 2020

Arbetsförmedlingen genomgår stora förändringar till följd av myndighetens förändrade uppdrag i samband med reformeringen. Arbetsförmedlingen genomförde som en följd av det en ny insamlingsmetod för undersökningarna från och med våren 2020. Myndigheten har gått från den tidigare metoden där arbetsförmedlare intervjuade arbetsgivare till att i stället, med hjälp av Statistiska centralbyrån (SCB), skicka ut webbenkäter till arbetsställen. Prognosundersökningens svarsfrekvens var betydligt högre när den baserades på en intervjuundersökning, då den uppgick till närmare 80 procent. Resultaten sedan 2020 är därför behäftade med större osäkerhet.

Metod och undersökningens genomförande

Arbetsförmedlingens prognoser baseras på webbenkäter som skickats till ett stort antal privata och offentliga arbetsgivare. Frågorna handlar bland annat om arbetsgivarnas bedömning om efterfrågan på deras varor och tjänster. Vidare ställs frågor om företagets kapacitetsutnyttjande, antal anställda, rekryteringsbehov, arbetskraftsbrist samt löneutveckling. På motsvarande sätt får de offentliga arbetsgivarna frågor om utvecklingen av sin verksamhet samt om eventuell övertalighet. Uppgifterna inhämtas under sekretesskydd enligt SFS 2009:400 (Offentlighets- och sekretesslagen) 28 kap 12§. Arbetsgivarna har ingen juridiskt bindande skyldighet att delta i Arbetsförmedlingens undersökning. Enkätresultaten är grundläggande för prognosarbetet och utgör ett viktigt underlag för i synnerhet de regionala prognosbedömningarna.

Urvalsdesign

Underlaget utgörs av Statistiska centralbyråns (SCB:s) företagsdatabas (FDB), där ramobjektet är alla aktiva arbetsställen enligt SAMU-systemets novembermätning, året innan urvalet används. Urvalet används under ett år och två prognosomgångar. FDB-uppgifterna uppdateras innan leverans det aktuella året. Urvalet är uppdelat i privata och offentliga arbetsgivare och totalt dras cirka 14 000 respektive 2 500 arbetsställen.³⁶ Båda urvalen är designade för att vara representativa utifrån arbetsställets tillhörighet avseende näringsgren, geografisk region och storleksklass.

---

³⁶ Fram till hösten 2020 har det offentliga urvalet totalundersökts med utgångspunkt i Arbetsförmedlingens kartläggning av den offentliga verksamheten i Sveriges regioner och kommuner. Därefter har det offentliga urvalet dragits enligt samma urvalsdesign som gäller för det privata urvalet.

Såväl det privata som det offentliga urvalet är stratifierat utifrån nio stratum för näringsgrenar, enligt tabellen nedan. Utöver det finns för det privata urvalet fem stratum för arbetsställestorlek och 21 för regioner, vilket totalt ger 945 möjliga stratum. För det offentliga urvalet finns sex stratum för arbetsställestorlek och 21 för regioner, alltså totalt 1 134 möjliga stratum.³⁷ I varje stratum dras ett obundet slumpmässigt urval (OSU) genom Neyman-allokering utifrån antalet anställda.

Näringsgrenstratifiering ³⁸	SNI 2007
Jord- och skogsbruk (A)	1-03
Industri (B-E)	05-33, 35-39
därav övrig tillverkning, exkl. utvinning, energi och miljö	05-24, 31-32
därav tillverkning av verkstadsvärdar	25-30, 33
Byggverksamhet (F)	41-43
Handel (G)	45-47
Transport (H)	49-53
Hotell och restaurang, personliga och kulturella tjänster (I, R och S)	55-56, 90-96
Information och kommunikation (J)	58-63
Finansiell verksamhet och företagstjänster (K-N)	64-82
Utbildning samt vård och omsorg och sociala tjänster (P och Q)	85-88

Näringsgrensindelning

Utgångspunkten för branschbeskrivningarna i Arbetsförmedlingens prognosarbete är indelningen i SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU), baserat på SNI 2007 enligt tabellen ovan. I gruppen privata tjänster ingår näringsgrenarna handel, transport, hotell och restaurang, personliga och kulturella tjänster, information och kommunikation samt finansiell verksamhet och företagstjänster. I gruppen offentliga tjänster ingår näringsgrenarna utbildning samt vård och omsorg och sociala tjänster. I offentliga tjänster ingår både offentliga och privata utförare.

Svarsfrekvenser

I den aktuella undersökningen samlades svaren in mellan 14 februari och 14 april 2023. Urvalet bestod av 14 000 arbetsställen i näringslivet och svarsfrekvensen uppgick där till 35,4 procent. Urvalet av offentliga arbetsgivare bestod av närmare 2 500 arbetsställen och svarsfrekvensen uppgick till 40,1 procent.

³⁷ Urvalet är fördelat på storleksklasserna 5-9, 10-19, 20-49, 50-99 samt 100+ anställda för det privata urvalet och 100-199 och 200+ anställda för det offentliga. I varje stratum utom den största storleksklassen i respektive urval, som totalundersöks, måste minst tio arbetsställen ingå. Om det inte uppfylls slås stratum ihop med avseende på (mindre) storleksklass tills villkoret är uppfyllt.

³⁸ Näringsgrenarna 64201, 64202, 78100, 78200, 85591, 84 är undantagna. Därmed ingår inte bemanningsföretag, men information inhämtas om inhyrd arbetskraft från både offentliga och privata arbetsgivare.

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator visar arbetsgivarnas förväntningar på efterfrågeutvecklingen de kommande sex månaderna. Arbetsgivarnas bedömningar sammanställs till netttotal. Undersökningen på våren genomförs under andra kvartalet och höstundersökningen under fjärde kvartalet. Värden för första och tredje kvartalet tas fram med linjär interpolering. Därefter säsongrensas netttotalen med X11-Arima för att därefter standardiseras med medelvärdet 0 och standardavvikelsen 1. I ett sista steg transformeras tidsserien till ett index med medelvärde 100 och standardavvikelse 10.

Tolkningen av efterfrågeindikatorn blir således att värden över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 på ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 på ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

7.3 Bilaga 3. Om Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik

Uppgifterna om inskrivna arbetssökande i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik hämtas ur det operativa förmedlingssystemet. Statistiken över arbetssökande är uppdelad på olika sökandekategorier. Uppgifterna om anmälda platser omfattar rekryteringsbehov som arbetsgivare anmält direkt till Arbetsförmedlingen, främst via självservicesystemet Annonsera Direkt eller som direktöverförda platser. Varselstatistiken avser de driftsinskränkningar som omfattas av Lag (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder, den så kallade främjandelagen.

Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik ska inte förväxlas med den officiella arbetsmarknadsstatistiken som tillhandahålls av Statistiska centralbyrån (SCB). SCB:s uppgifter om bland annat sysselsättning, arbetslöshet och arbetskraften utgår från månatliga arbetskraftsundersökningar (AKU). Vid jämförelser med statistik från andra länder ska alltid SCB:s officiella arbetsmarknadsstatistik användas. Till följd av olika definitioner och metoder för uppgiftsinsamling redovisar AKU och Arbetsförmedlingens registerbaserade verksamhetsstatistik inte samma antal eller andel arbetslösa. Alla som redovisas som arbetslösa i AKU är inte inskrivna på Arbetsförmedlingen och alla som är inskrivna på Arbetsförmedlingen är inte arbetslösa i AKU. SCB har publicerat flera studier som jämför nivå och sammansättning av arbetslösheten enligt respektive källa.³⁹

I denna rapport är analyser och beskrivningar av utvecklingen för arbetssökande som är inskrivna på Arbetsförmedlingen baserade på delgruppen *inskrivna arbetslösa*. Denna grupp utgörs av summan av antalet öppet arbetslösa och antalet sökande i program med aktivitetsstöd. Gruppen inskrivna arbetslösa innehåller de kategorier av arbetssökande som bäst illustrerar den konjunkturrelaterade utvecklingen på arbetsmarknaden.

- *Öppet arbetslösa* är arbetssökande är inskrivna på en arbetsförmedling, är utan arbete, som aktivt söker och omgående kan tillträda ett arbete samt inte deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.
- *Sökande i program med aktivitetsstöd* deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program där aktivitetsstöd är den sammanfattande benämningen på den ersättning som deltagarna i programmen erhåller.

Omläggning av statistiken från 16-64 år till 16-65 år

Med anledning av att åldersgränsen för garantipension i Sverige höjdes med ett år vid årskiftet 2022/2023 har Arbetsförmedlingen utökat åldersintervallet i månadsstatistiken som publiceras vilket även påverkar prognosberäkningarna för inskrivna arbetslösa. Det innebär att åldersintervallet fr.o.m. januari 2023 avser inskrivna arbetslösa i åldrarna 16-65 år jämfört mot tidigare 16-64 år. I maj 2023 summerades antalet inskrivna arbetslösa i åldern 65 år till 1 700 personer vilket innebär att gruppen endast utgör en liten andel av totalen inskrivna arbetslösa (0,5

³⁹ Se exempelvis "Arbetslös – inte samma sak hos SCB och Arbetsförmedlingen", december 2018.

procent). Av dessa var 58 procent män och 63 procent var utrikes födda. Arbetsförmedlingen har identifierat äldre arbetslösa (55 år eller äldre) som en grupp med svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden, vilka löper större risk än andra att fastna i längre tider utan arbete. Inom gruppen inskrivna arbetslösa i åldern 65 år hade 69 procent varit utan arbete i 12 månader eller mer vilket kan jämföras med samma andel för hela åldersspannet inskrivna arbetslösa 16-65 år på 44 procent.

Inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden

Inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden innefattar följande grupper:

- Inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning
- Inskrivna arbetslösa med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- Inskrivna arbetslösa som är utomeuropeiskt födda
- Inskrivna arbetslösa i åldrarna 55–65 år

De tal som presenteras avseende inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga är rensade från dubbelräkningar. Det innebär att en arbetssökande, som i praktiken kan ingå i flera av delgrupperna med svag konkurrensförmåga, endast räknas en gång.

Definitionen av inskrivna arbetslösa med svag konkurrensförmåga grundas på respektive delgrupps arbetslöshetsmönster. Två kriterier har använts för att definiera vilka kategorier av arbetslösa som ingår i begreppet:

- Arbetslöshetsnivå
- Arbetslöshetstiden

Dessa två kriterier ger en god bild av vilka grupper som generellt sett har betydligt svårare än andra arbetssökande att nå en fast förankring på arbetsmarknaden.

Det är dock viktigt att understryka att de individuella förutsättningarna skiljer sig åt inom gruppen med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden. Att tillhöra en eller flera av delgrupperna behöver alltså inte för den enskilde innebära att man har svårt att finna ett arbete. Detta även om gruppen som helhet har en svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden jämfört med personer som inte tillhör någon av delgrupperna. I statistiska sammanhang är det dock en klar fördel att utgå ifrån aggregerade grupper för att spegla utvecklingen för arbetssökande som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Registerbaserad arbetskraft bas för den relativa arbetslösheten

I Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik används en registerbaserad arbetskraft som bas för redovisningen av den relativa arbetslösheten. I den officiella arbetslöshetsstatistiken från SCB relateras däremot arbetslösheten till arbetskraften enligt AKU. SCB:s uppgifter om arbetskraftens storlek har nackdelen att de inte är

möjliga att bryta ner på lokal nivå eller på mindre grupper av arbetssökande. Därmed har Arbetsförmedlingen valt att redovisa inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften.

Den registerbaserade arbetskraften består av två delar:

- Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS) som består av alla som bor i en kommun och som jobbar i kommunen eller som pendlar till ett jobb i en annan kommun.
- Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen, det vill säga summan av öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd.

Uppgiften om antalet förvärvsarbetande avser november månad senast tillgängligt år, medan uppgiften om antalet arbetssökande uppdateras varje månad.

7.4 Bilaga 4. Mikroekonomi och hamstring av personal

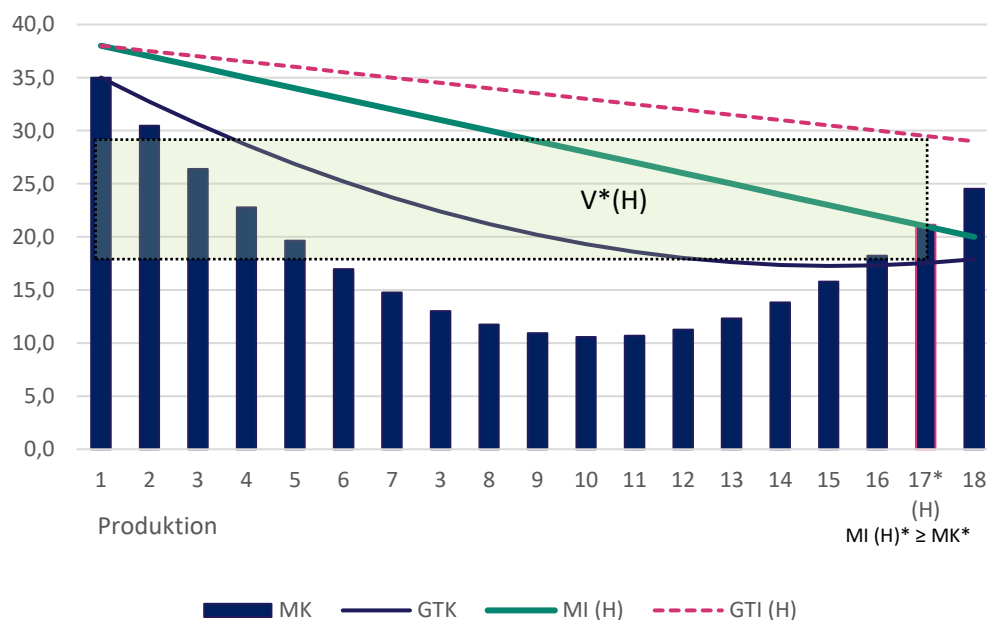
Nedan ges exempel på mikroekonomiska förutsättningar där ett företag kan välja att hamstra personal vid en tillfällig nedgång i efterfrågan, om det samtidigt finns en bristsituation på arbetsmarknaden och ägaren har en tillräckligt god vinstmarginal.⁴⁰ I exemplet antas företaget vara prissättare, en restaurang under monopolistisk konkurrens. Restaurangägaren vinstmaximerar genom att välja den högsta produktionsnivån som uppfyller att marginalintäkten är minst lika stor som marginalkostnaden. Notationer: MK = marginalkostnad; GTK = genomsnittlig total kostnad; MI = marginalintäkt; GTI = genomsnittlig total intäkt; H = hög efterfrågan; L = låg efterfrågan.

A. Restaurang med god vinstmarginal

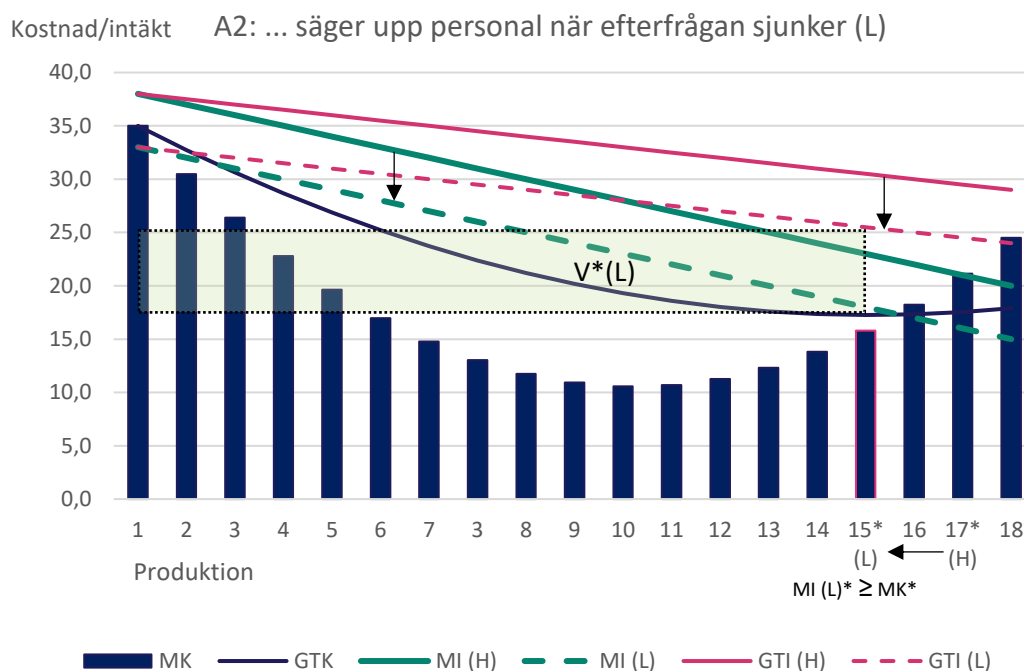
Enkelt att återrekrytera

Under normala förutsättningar anpassar restaurangen antalet anställda till ändringar i efterfrågan. Vid hög efterfrågan (diagram A1) innebär det 17 anställda och vinsten $V^*(H)$. Vid låg efterfrågan (A2) sägs två anställda upp och den lägre vinsten $V^*(L)$ erhålls. När efterfrågan återkommer rekryterar restaurangägaren två nya anställda till samma kostnad som vid A1 och restaurangen gör samma vinst som tidigare, $V^*(H)$.

Kostnad/intäkt A1: Vinstmaximerande restaurang vid hög efterfrågan (H)...

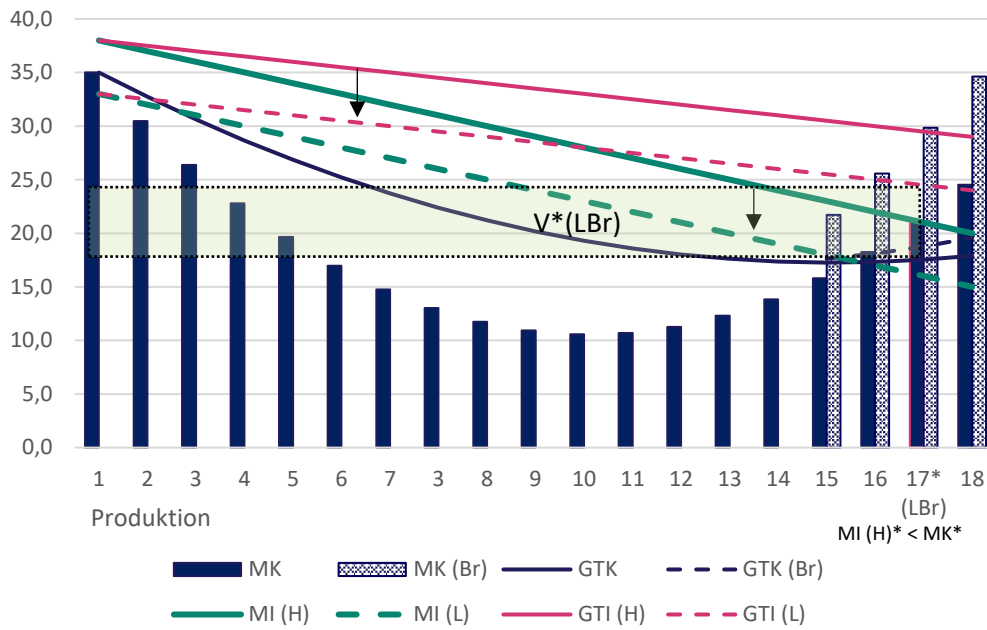
⁴⁰ Se till exempel Nicholson, W. och C. Snyder (2016), "Microeconomic Theory: Basic Principles and Extensions" (12e upplagan), Cengage Learning, eller någon annan grundläggande mikroekonomisk kursbok för den mer omfattande analysen av hur vinstmaximerande företag tar produktionsbeslut.

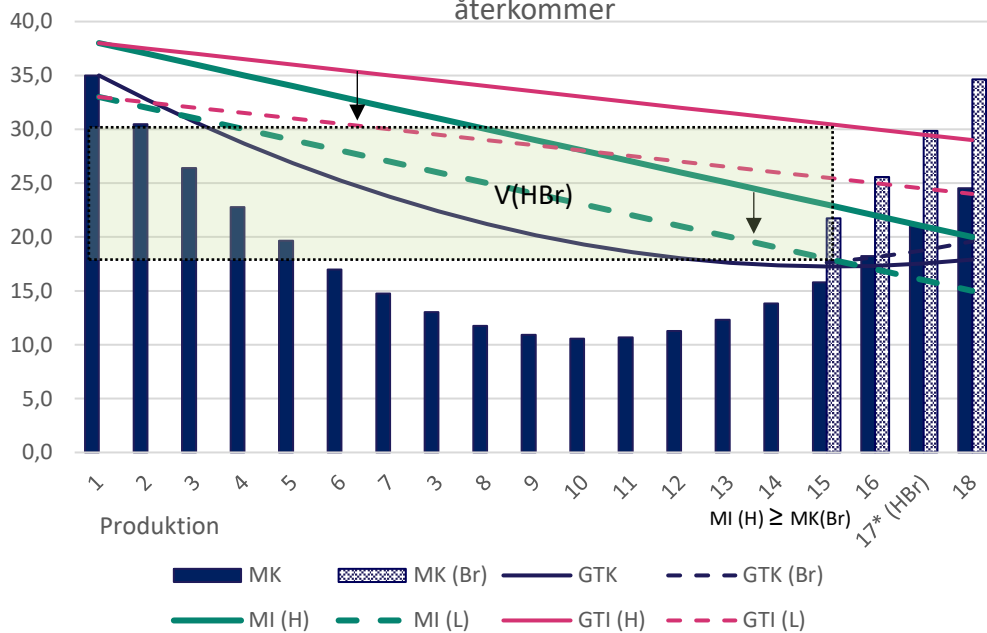
Svårt att återrekrytera

Vid en allvarlig bristsituation väljer restaurangägaren att behålla sina 17 anställda trots att efterfrågan går ner (A3). Vinsten $V^*(LBr)$ är något lägre än $V^*(L)$ eftersom ägarens beslut att behålla två anställda innebär att de på marginalen genererar mer kostnader än vinster ($MI(H) < MK$). På längre sikt är det dock den mest lönsamma strategin. Anledningen är att restaurangägaren kan göra vinsten $V^*(H)$ när efterfrågan väl återställs. I rådande bristsituation skulle uppsägningen av de två anställda när efterfrågan går ner innebära att den högre kostnadskurvan $GTK(Br)$ gäller när efterfrågan återställs (A4). I den situationen väljer den vinstmaximerande ägaren att inte rekrytera någon när den höga efterfrågan återkommer, hen fortsätter med 15 anställda och gör den lägre vinsten $V(HBr)$ istället för $V^*(H)$.

Kostnad/intäkt A3: Restaurangen accepterar lägre vinst och behåller personal...

Kostnad/intäkt A4: ... annars måste lägre vinst accepteras när efterfrågan återkommer

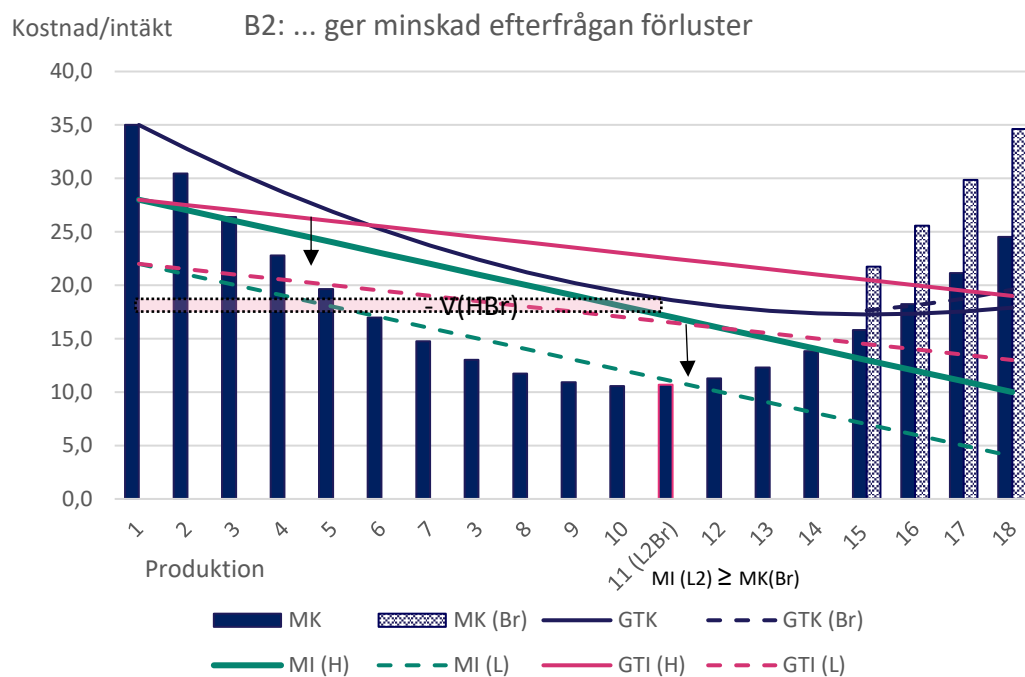
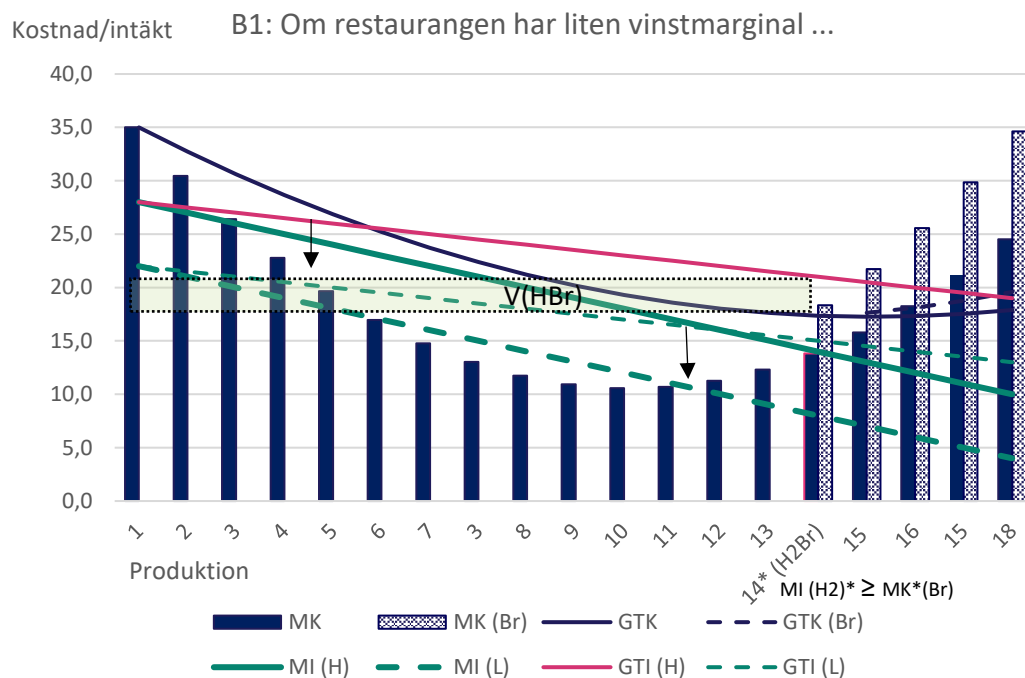

B. Restaurang med liten vinstmarginal

Liten vinst vänds till förlust när efterfrågan sjunker

När vinstmarginalen är låg (B1) klarar restaurangen inte av en tillfällig nedgång utan att vinsten vänds till en förlust (B2). Den tillfälliga förlusten skulle kunna rationaliseras om efterfrågenedgången är tillfällig, men utan statligt stöd, sparmedel

eller annan extern finansiering överlever inte restaurangen den tillfälliga nedgången. Alla anställda måste sägas upp.

Vinstmarginal möjliggör hamstring

Ju fler restauranger som har höga vinstmarginaler desto fler som kan klara av en tillfällig efterfrågeminskning. Om de klarar det gäller samma förutsättningar som i

A3 och A4. Om efterfrågedgången är begränsad och bristproblematiken stor kan vinstmaximering på längre sikt innebära att restaurangen inte säger upp någon personal under nedgången.

7.5 Bilaga 5. Förteckning över fördjupningar

Våren 2023

- Utrikes födda kvinnors situation på arbetsmarknaden
- Internationellt svag tillväxt i Sverige 2023
- Varför är arbetsmarknaden så stark?

Hösten 2022

- Löneökningstakten avgörs i vinterns lönerörelse
- En annorlunda global kris

Våren 2022

- Arbetsförmedlingen nya yrkesprognoser
- Arbetsmarknaden för kortutbildade mellan 25–64 år
- Flyktinginvandring från Ukraina och svensk arbetsmarknad

Hösten 2021

- Bristen på arbetskraft får konsekvenser
- Fler är långtidsarbetslösa längre

Våren 2021

- Äldre som förlorat jobbet under pandemin riskerar att fastna i arbetslöshet
- Fler med stark ställning har hamnat längre ifrån arbetsmarknaden

Hösten 2020

- På längre sikt bedöms bristen på arbetskraft att kvarstå
- Svårare för arbetslösa med svag konkurrensförmåga
- Antalet inskrivna arbetslösa innan pandemin jämfört med finanskrisen 2008

Våren 2020

- De flesta varslade blir inte arbetslösa
- Många långtidsarbetslösa har kort utbildning

Hösten 2019

- Fler deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin
- Neddragning av extratjänster drabbar främst kvinnor

Våren 2019

- Sysselsättningsökningen beroende av utrikes födda
- Utbildningsnivå avgörande för utrikes födda kvinnor
- Progression bland deltagare i etableringen

Hösten 2018

- Brist på arbetskraft inom vård, skola och omsorg
- Ett regionalt perspektiv på befolkningsutvecklingen

Rapporten *Arbetsmarknadsutsikterna* publiceras två gånger per år och är en del av Arbetsförmedlingens prognosverksamhet.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser finns alla våra prognoser samt mer information om vårt prognosarbete.

På vår webbplats finns också *Hitta yrkesprognoser*. Där beskrivs jobbmöjligheterna på kort och på lång sikt för närmare 200 olika yrken.

På vår webbplats finns även *Hitta yrken* som innehåller detaljerade beskrivningar av ett stort antal yrken.

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm
Telefon 0771-60 00 00
www.arbetsformedlingen.se